

Laodicea - Huk Ñiqin

Isaiaspa Willakusuynin Rikch'ay Qhawaq Pampaqqa Mana Allin Tukuyta Rimarisqanmanta

Jeff Pippenger

2023-08-14

Riqsichay rikch'aynin pataq qhawaq wayq'upaqa. ¿Imataq kunan qantaqa nanachishunki, llapanpis wasikuna pataman wiharipusqaykirayku? Qan, ch'aqwaywan hunt'a llaqta, qapariywan puchuq llaqta, kusiqa llaqta: wañusqaykikunaqa mana espadawan wañuchisqachu, nitaq maqanakuypi wañusqachu. Llapa kamachiyniykikuna kуска ayqekapun; flechachaqqunawan watasqañam kanku: llapa tariyusqakunaqa kuskalla watasqañam kanku, karumanta ayqekamusqakuna. Chayrayku ñoqaqa nirqani: Qhawariymanta karunchawaychis; ancha llakiywan waqasaq, ama sasachakuychischu sonqochawayta, llaqtaypa ususinqa qichusqa kasqanrayku. Imaraykuchus chay p'unchayqa sasachakuy p'unchaymi, saruch'asqa kay p'unchaymi, chinkasqa yuyay p'unchaymi Tukuy Atiyiniyuq Señor Diospa rikch'aynin pataq qhawaq wayq'upi, pirqakunata urmachispa, urqkunaman qaparispa. Isaías 22:1–5.

Isaias qillqapi, “carga” nisqa simi chunka pusaq kutita tarikun. Chaymanta chunka hukniyuq willakuyninkunaqa chiqapta wañuy willakuykunata sut'ichanku, huk qanchis willakuyninkunataq cargata rikuchinku, imaynachus huk phaqqhapi apasqa kasqanta. “Carga” nisqaman tikrasqa willakuymanta hukllaqa ima apasqa kasqanta rikuchin, chaypas phaqqhapi apasqa, hinaspapas wañuy willakuymi. Chay huk willakuymantami rimayta munani, mayqan hebreo simi ima apasqa kasqanta sut'ichispa, chayllataq wañuy willakuy kasqanmanta; chayrayku qallariyninmantaña chay t'aqayta reqsichini, ichaqa kay chiqaqkunamanqa qhipallapi kutisunchik.

Kay qillqaqa manam chinkasqa rimaychu “rikuy pampa” nisqapa ima kasqanmanta, imaraykuchus sut'ita reqsichisqa kashan “Davidpa Llaqtan” nisqawan, hinallataq “Jerusalén” nisqawanpas. Rikuy pampaqa Laodicea Adventismo-manmi tupachisqa kashan, Daniel chunka hukniyuq qillqapa qhipa suqta versiculokunapa historiankupi. Isaíasqa kay wañuchiy p'akiypa contexto-ninta churarqa iskay chunka qillqapi rikuchisqa historiatawan, maypichus Asiria reyqa pisi-pisimanta tukuy pachata atipaykuchkan, paymi Tartan sutiyoq sinchi kamachiqa kacharqa Egipto llaqtapi Ashdod sutiyoq llaqtata hap'inanpaq.

Inti Domingo p'unchaw kamachikuyqa Daniel qillqapi chunka hukniyuq t'aqapi tawa chunka hukniyuq versículopi reqsichisqa kachkan, chaymantaq reqsichin kimsa huñukunata, pikunachus Domingo p'unchaw kamachikuypi papakuy apu kamachiypa makinmanta “llusp'inku”.

Tartán sutiyoq Ashdodman hamusqan watapi, Asiriapa rey Sargón payta kachamurqan chaypacha, Ashdod contra maqanakuspa atiparqan; chay pacha Señorqa Amozpa churin Isaíaswan rimarqan, nispa: Purikiy, chumpi llikllaykita sikiykimanta paskay, hinaspas usut'aykita chakikimanta hurquy, nispa. Payqa chayhinata ruwarqan, q'ala chakilla purispa. Hinaspa Señorqa nirqan: Imaynan sirviqniy Isaías kimsa wata q'ala chakilla purirqan Egiptopaq Etiopiapaq unanchaypaq, mancharinapaq takyachinapaq hina, chayhinataqmi

Asiriapa reyninqa Egiptomanta preso apasqakunata, Etiopiamanta prisionero apasqakunatapas, wayna machu, q'ala chakilla, siki q'ipi rikuchisqa, Egiptopa p'enqayninpaq, apapunan. Chaymi paykunaqa mancharinqaku, p'enqakunkutaq Etiopia suyakuyninkumanta, Egipto hatunchayninkumantapas. Kay isla llaqtapi tiyaq runataq chay p'unchaypi ninqa: Qhawariy, kayhinam suyakuykuqa karqan, maymanchus yanapay maskhaspa ayqekurqayku Asiriapa reyninmanta qispichisqa kananpaq; ¿imaynataq noqanchikqa qispisunchik? Isaías 20:1–6.

Islachallapiq runakunaq hatarichisqan tapuyqa kaymi: imaynatan qispinkuman Asiriapaq qhapaqninmanta, paymi Daniel chunka hukniyuqpi hanan suyuq qhapaqnin hina rikuchisqa kachkan.

Payqa [norte llaqtapa qhapaqnin] sumaq allpamanpas yaykuna, achka llaqtakunan urmanqaku; ichaqa kaykunan makimanta qispinqaku, Edom, Moab, hinallataq Ammonpa churinkunapa umalliqninkunapas. Daniel 11:41.

Kay versículopiqa Domingo p'unchawpa kamachinmi Estados Unidos nisqapi reqsichisqa kachkan, hinaspataq Danielpa pasajenpi wakin sutil matices kasqanku allin yuyayman churaypaq. Daniel chunka hukniyuq qillqapi, tawa chunka versículomanta kimsa chunka kimsa versículokama, kimsa versículokuna qatipi llapallan “naciones” nisqakunatam reqsichinku. Tawa chunka versículopi, ñawpaq Unión Soviética nisqapa nacionninkuna papadowan Estados Unidoswan kуска 1989 watapi apasqa, qhispichisqa karqanku. Kunan pacha historiador modernokunapas kay chiqaq kayninta takyachinku.

Chayqa chunka iskayniyuq versículopi tarisun “nacionkuna” nisqa simita, kay pachapi llaqa nacionkunata rikuchiqta, imaynachus norte llaqtapa rey (papadokuna kamachiy) Egiptota hap'iptin, llaqa mundota rikuchiqta. Chayqa huk matizmi. Kimsa versículokunapi iskay matizkunamanta hukninqa, chaymanmi ñuqaqa rimashani, versículo chunka hukniyuqpi “lluqsiy” nisqa simi, hinaspa yapamanta versículo chunka iskayniyuqpi. Iskay sapaq hebreo simikunan kanku, ichaqa iskayninpas “lluqsiy” nisqaman tikrasqa. Versículo chunka iskayniyuqpi “lluqsiy” nisqaman tikrasqa hebreo simiqa, mana ima qespichiya tarinachu niyta munan; “chunka reykuna” Naciones Unidas-ta rikuchispa, huklla-mundo gobiernonkuta papa bestiapa kamachiyninman qusqankumanta, mana lluqsiy kanchu—mana qespichiychu.

Qankuna chunka waqrakuna, qhawarisqayki, chunka reykunakunam, mana hina qarqankuchu mayqin qhapaq suyutapas chaskisqankukama; ichaqa uywakunawan kуска huk pisi pachallam reykuna hina atiyiniyuq kayta chaskinqaku. Kaykunaqa huk yuyayllayquqmi, hinaspa atiyininkuta kallpankutawan uywaman qusqanku. Paykunaqa Corderowan maqanakunqaku, ichaqa Cordero paykunata atipanqa; payqa señorkunap Señor ninmi, reykunap Reyninmi. Paywan kуска kaqkunaqa waqyasuga, akllasuga, hinaspa cheqaq sonqoyuqkunam. Hinaspan niwan: Unu qhawarisqaykikuna, maypichus prostituta tiyasqa, llaqtakunam, achka runakunam, nacionkunam, simikunam. Hinaspa chunka waqrakuna qhawarisqayki uywapi, paykunaqa prostitutata cheqninkunqaku, chusaqta hinaspa q'ala qarata saqinqaku, aysanta mikunqaku, ninawan ruphachinqaku. Diosmi paykunap sonqonman churaran munayninta hunt'achinankupaq, hinaspa huk yuyaylla kanankupaq, reyninkuta uywaman qunankukama, Diospa siminkuna hunt'akusqankama. Apocalipsis 17:12–17.

Kay “chunka reykuna”qa Diospa Siminpi kutikutikuspa rimarisqa kanku; chaymantapas Elíaspa willakuyninpiqa, Israelpa rey Ahabqa chunka ayllukunapa uman karqan, hinaspa Jezabelwan casarasqa karqan. Jezabelqa pacha tukukuypi papadomionmi; Elíasqa kimsañiqin angelpa willakuyninmanta qhispichiqkunan; Ahabqa chunka reykunapa huñu alianza-pa umanmi. Ahabqa Domingo leypa profético historiantaq, Estados Unidos-ta sut’inchán, Naciones Unidas-pa pusaynin hina. Egipto Asiriawan hap’iqasqa kaptinqa, Daniel once cuarenta y dospi norte reyqa chayraqmi chunka reykunata kallpachasqa, papal poderman paykunaraq reino-ta qoykunankupaq huñuñuyichinankupaq.

“Qhipa qhipaman chayananchiskama, ancha allinpaqmi kanan Señormi llamkanankunapi kуска kawsaypas huk sonqolla kasqapas. Kay pachaqa tempestadwan, guerraywan, ch’iqanakuywanpas hunt’asqa kachkan. Ichaqa huk umallapa uranpi—papal atiyinpa uranpi—runakuna huñunakunqaku Diospa contranpi Sayasqankunapa runanpi. Kay huñunakuyqa hatun apostata runawanmi sinch’ita hap’ichisqa kachkan. Payqa cheqaq kaypa contranpi maqanakupaq agentenkunata huñuyta maskhaspa, cheqaq kayta qhatiikunata rakiyta, ch’iqihta, chinkachiytapas llamk’anqa. Envidia, mana allin yuyaykuna hukmanta hukman, mana allin rimaykuna, paymanta kallpachasqakuna kanku mana allin tinkuyta, rakinakuypas paqarichinankupaq.” Testimonies, volume 7, 182.

Chusku tawa chunka hukniyuqpi tarisunchik “ayqekuy” nisqa simita, chaymantapas chusku tawa chunka iskayniyuqpi tarisunchik “ayqekuy” nisqa simita, ichaqa iskayninku iskay sapa hebreo simikuna kanku. Chusku tawa chunka hukniyuqpi “ayqekuy” nisqaman tikrasqa simi nin, llusk’asqa hina ayqekuyta. Kaymi “ayqekuy” nisqaman tikrasqa simi Isaías qhelqa iskay chunka kaqpa soqtayuqpi. “Chay p’unchaypi” “kay islaq tiyaqnin” tapukun imaynatas ayqekunman Asiria runamanta, payqa “chay p’unchaypi” allintaqmi pacha llapanta atipashan, Daniel chunka hukniyuqpi hinallataq askha wakin Qelqa pasajekunapipas rikuchisqa hina.

Daniel chunka huk versículo cuarenta y unope, papadokuna, icha Daniel payta rikuchisqa hina, norte llaqtapa reyn, icha Isaías payta rikuchisqa hina, Asirio, “hatun sumaqa allpa”ta atipaykashaqtin, Estados Unidos-ta rikuchiqa, iskay huñukuykuna reqsichisqa kanku.

Payqa yaykuspa sumaqa allpamanpas, achka suyukunata urmachinqa; ichaqa kaykunapa makimantan qispinqaku, Edom, Moab, hinallataq Ammonpa churinkunamanta aswan ñawpaq kaqkuna. Daniel 11:41.

Hukninpa “achkakuna” nisqa, urmachisqa kaqkuna; huk ñiqintaq rikuchisqa kachkan “Edom, Moab, hinallataq Ammonpa churinkunamanta umalliikuna” nispa. Inti punchaw kamachiypi, Apocalipsis chunka pusaqniyuq tawa versículopi, Babiloniapiray kaqkunata “lluqsimuychis” nispa waqyan.

Hinaqmi uyariqani huk simita hanaq pachamanta, nispa: Lluqsiychis paymanta, ñuqaq llaqtay, ama huchankunapi rakinakunaykichikpaq, amataq chaskinaykichikpaq ñak’ariyninkunamanta. Apocalipsis 18:4.

Edom, Moab, hinallataq Amónpa wawqinkunapa llusk’aywan qispisqakuna kanku, Isaías ishkay chunka qillqasqapi isla llaqtakunapa runankuna suyasqankuman hina.

Chusku tawa chunka hukniyuqpi, huknin sutinchayta rimasqayqa kaymi: chusku chunka, chusku chunka hukniyuq, chaymanta chusku chunka iskayniyuq chuskuypi “llaqtakuna” nisqa simita tarisun; ichaqa chusku chunka hukniyuqpiqa chayqa yapasqa simim, manam Danielpa qallariy siminkunapichu kashan, nitaq chaypi kananpaqchu. Askha llaqtakuna urmachisqa karqanku chusku chunka chuskuypa hunt’asqanpi, Unión Soviéticapa urmakuyninpi; hinaspataq askha llaqtakuna hap’isqa kanku papaduyoy kayqa Naciones Unidas nisqata makipi charispa. Ichaqa Estados Unidos llaqtapi domingo kamachikuypiq, “askha” nisqawan urmachisqakunaqa manam askha llaqtakuna kanchu; paykunaqa qanchis p’unchaw Adventistakuna sapaqlla kanman.

“Sichus cheqaqa k’anchay qankichisqa kaptin, tawa kamachiypi kaq Samana punchawta qhawachisuspa, hinaspa Diospa Siminpi mana ima t’uquyniyoy kasqanta rikuchisuspa domingo punchawta waqaychanapaq, chaywanpas llulla samana punchawman hap’ipakuspa qhiparanki, Diospa ‘Ñoqaqa santo punchawniy’ nisqan Samana punchawta mana santochaspa waqaychaspa, uywapa unanchanta chaskinki. ¿Hayk’aqtaq kayqa pasan? Domingo punchawpi llamk’ayta saqenaykipaq, hinaspa Diosta yupaychanaykipaq kamachiq kamachiya kasukuspayki, Bibliapi mana huk simipas kanchu domingo punchawqa llank’anapaq sapa punchawmanta huknirayuy kasqanta qhawachiq, chayta yachaspaqa, uywapa unanchanta chaskinaykipaqmi arí nispa allinchasunki, hinaspa Diospa sellonta mana chaskiyta munanki.”
Review and Herald, July 13, 1897.

Mayqin qanchis p’unchay Adventista Iglesiapi ima miembro kasqanpas, bautizasqa miembro hina ñawpaqta iglesia-man yaykuspa, sábado yachachikuyta chaskirqan; paykunaqa sábadomanta “cheqaq kaypa k’anchayninman” hina ruwasqaman cuenta qunankupaqmi hap’isqa kachkanku.

“Sábado p’unchayta hukman tikrachiyqa romano iglesiapa kamachikuyninpa señalanmi, utaq markanmi. Pikunachus tawa kaq kamachikuyqipa mañakusqankunata allinta entiendespa, cheqaq sábado rantinpi llulla sábadota waqaychayta akllanku, chaywanmi yupaychayta qukunku chay atiyllaman, mayqanwanlla chay kamachisqa kachkan. Bestiapa markanqa papal sábadom, mayqantachus kay pachapi runakuna Diospa churakusqan p’unchaypa rantinpi chaskirqanku.

“Manaraqmi uywakunapa unanchanta manaraq chaskinchu. Pruebapa tiemponqa manaraqmi chayamunchu. Sapa iglesiapiqa cheqaq cristianokuna kanmi, Roma Católicapa huñukuynintapas mana saquespa. Manam pipas huchachasqachu kachkanchu, k’anchayta chaskispa tawa kaq kamachikuyta hunt’ananpaq obligacionninta rikunkama. Ichaqa llulla sábadota kallpachaq kamachikuy llusimuptin, kinsañoqin angelpa sinch’i waqaynin runakunata uywatawan hinaspa imagenninta yupaychanankumanta waqaychaspa willaptin, llullaq kaqwan cheqaq kaqpa chawpinqa sut’ita rakisqa kanqa. Chaymantaqa, pichkuna huchallikuypi qhiparinraq kanku, paykunam uywapa unanchanta chaskinqaku.”

“Utqay puriq puriq kay pacha-man qayllaykuchkanchik. Protestante iglesiakuna secular atiyniyuq kamachiywan huñunakuspa llulla religionta sayachinqaku, mayqenpa contra rimanankurayku ñawpaq ayllunkuna aswan sinchi qatiykachayta muchurqanku chayqa, chaymanta papal samana p’unchawqa iglesiawan estadowan kуска atiyininkuwan kamachisqa kanqa. Huk nacional apostasiam kanqa, chayqa nacional thuñiyllapim tukukunqa.” Manuscript

51, 1899.

Intichus p'unchay kamachikuypiq, kimsak ñiqin angelpa k'anchayninmanta mañakuychakuqkunaqa qanchis p'unchayniyuq Adventistakuna sapallankum, imaraykuchus chay pachallapim Adventismo hawapi kaqkunaman kimsak ñiqin angelpa pruebanta rikuchinqaku. Intichus p'unchay kamachikuypi “achka” urmachisqakunaqa Laodicea Adventistakunan, imaraykuchus “taripayqa Diospa wasinmanta qallarín.”

Chaymi qhepakunaka ñawpaq kanqaku, ñawpaqkunataq qhepa kanqaku; achkhaqa waqyasqa kanku, ichaqa pisilla akllasqa. Mateo 20:16.

Isaíasqa “señal” hinaspa “admiración” nisqa kachkan Egiptopaq Ethiopiapaw, papakunapa kay pachata astawan astawan atipayninmanta. Egiptoqa Naciones Unidas nismi; Ethiopiaqa Estados Unidos nismi, Asiriataq papakuna kanku. Chay profetikusqa historiapa contexto-pi Isaíasqa qallarín wañuywan tukuy mana allin willakuykunata qhawarichiyta. Ishkay chunka iskayniyuq capítuloqa Laodicea runakunamanta parlashan, paykuna domingo kamachiypi urmachisqa kanku, hinallataq Filadelfia runakunamantapas, paykuna “Edom, Moab y los principales de los hijos de Amón” nisqakunata Babiloniamanta waqyanku.

Adventismo Laodiceaguaqaqa mana salvakunanpaq kaq carácter nisqanta kanchu, hinaspan Señorpa siminmanta domingo leypi wijch'uykusqa kanku. Kay chiqaqta qhawarini, qatiq punto nisqata aswan kallpachayllapaq. Isaías iskay chunka iskayniyuqmi Laodicea chinkasqa kasqanmanta huknin razónta rikuchin, imaraykuchus wañuy willakuyqa “visión” nisqap pampamanmi contranpi kachkan. Iskay hatun hebreo simikuna kanku “visión” nisqaman tikrasqa. Hukninmi profético ruwaykunapa qatipayninta rikuchin, huknintaq Cristopa visiónninta rikuchin. Hukninqa iglesiamanta hawapi kachkan, huknintaq iglesiapa ukhupin. Iskay chunka iskayniyuq capítulope simiqa profético ruwaykunata rikuchiqa visiónmi, hinaspan Proverbios libropi “visión” nisqaman tikrasqa kikin simillataqmi.

Maypichus mana rikch'ariy kashan chaypi, runakuna chinkanku; ichaqa kamachikuyta waqaychaqqa kusion kashan. Proverbios 29:18.

“Rikch'akuy pampap llasaq kacharisqan”qa profeciam, kay pachak tukukuyninpi Diospa iglesianpi ishikay laya yupaychaqkunata reqsichin. Huk layaqa, Shebnawan rikuchisqa, Laodiceam; huk layañataq Filadelfiam, Hilkiasha churin Eliakimwan rikuchisqa. Chay qillqapi ishikay layakuna ukhupi t'aqanakuyqa, sut'im, chunka doncellakunapa yachachikuyninpi kaq t'aqanakuywan kikinmi. Huk layaqa chawpi tuta aceiteyuqmi, huk layañataq manam kanchu. “Aceite” nisqaqa, unancha hina, mayqin contexto-pi tarikusanman hina, imaymana cheqaqkunata rikuchin; ichaqa Isaías ishikay chunka iskayniyuqpi chunka doncellakunapa “aceiten”qa “rikch'akuy” simiwanmi rikuchisqa. Huk layaqa “aceiteyuqmi”, huk layañataq manam kanchu.

“Llapan kay pachap Apuyninpa qayllanpi sayaq hawaykusqakunaqa, ñawpaqta Satanásman qusqan ñit'i querubín kasqan churakuyniyuqmi kanku. Tiyananninta muyuriq ch'uya kaqkunawanmi Señorqa kay pachapi tiyaq runakunawan mana tukukuq willanakuyta hap'in. Quri aceitetaqa Diospa allin kayninmi rikuchin, chaywan ñiqkunapa mechankunata hunt'aspa waqaychan, ama llihipispa wañunankupaq. Sichus mana kay ch'uya aceite hanaq pachamanta

Diospa Espíritunpa willakuyninkunapi pouredosqa kanmanchu, mana allinpa rurana atisqankunaqa runakunata llapanta kamachinmanmi.

Diosqa mana yupaychasqa kachkan ñoqanchikqa pay kachamusqankunata mana chaskispa. Chhaynapi qori wirata mana chaskinchikchu, chaytataq payqa almanchikkunaman wiñayta munan, tutapi kaqkunaman chaskichisqa kananpaq. Qayakuynin hamuptin, “Qhawariychik, qhari warmi apaq hamushan; lloqseychik payta tinkuq,” Cristo-pa santo graciata sonqonkupi mana waqaychasqakuna, santo wirata mana chaskiqkunaqa, mana yuyayniyuq sipaskuna hina, tarinkaqmi mana kamachisqa kasqankuta Señorninkuta tinkunankupaq. Kikinpiqa mana atinkuchu chay wirata tarinankupaq, kawsayninkutaq tukusqa, wakllasqa kachkan. Ichataq Diospa Santo Espiritun mañakusqa kaptin, Moisés hina mañakuspa, “Gloriaykita qawachiway,” nispa, Diospa munakuyninqa sonqonchikkunapi hunt’asqa kanqa. Qori tubokunawan qori wiraqa ñoqanchikman chaskichisqa kanqa. “Mana kallpawan, mana atiyniyuq kaywanchu, aswanpas Espirituywanmi, nispa, ejército-kunapa Señor.” Allin Kusay Intipa llihipiq rayonkuna chaskispa, Diospa wawankunaqa kay pachapi k’anchaykuna hina llihipin. Review and Herald, July 20, 1897.

Profetakunapa espiritunkunaqa hukninwan hukninpas acuerdopi kanku, hinallataq Zacaríasqa iskay umallinchasqankunapas Apocalipsis chunka hukniyuqpi iskay testigonkuna kanku.

Iskay testigokunamanta profetaqa astawanmi nin: “Kaykunaqa iskay olivok sachakuna, hinallataq iskay mechero-kuna, allpapa Diosninpa ñawpaqenpi sayashaqkuna.” “Simiyniki,” nispa salmistaqa nirqan, “chakiykunapaq lámparam, ñanniy paqtaq k’anchariyninmi.” Apocalipsis 11:4; Salmo 119:105. Iskay testigokunaqa Antiguo Testamentoq, Nuevo Testamentoq Escriturasninkunatan rikuchin. Iskaychankutaq Diospa kamachisqanpa qallariyninmanta wiñay kaq kayninmantapas ancha chaniyuq testigokunam. Iskaychankutaq salvasqa kaypa planonmantapas testigokunam. Antiguo Testamentoq rikch’achikuyninkuna, sacrificiokuna, profeciankunapas hamuq Salvador-manmi qawachin. Nuevo Testamentoq Evangelokuna, Epístolankunapas willakunmi huk Salvador hamusqanmanta, imaynatas rikch’achikuywan profeciawan nisqa karqan, chay hinallataq hunt’asqa kasqanmanta.” The Great Controversy, 267.

Zacaríasqa iskay umallikusqankuna rikuchin Revelación qillqap huk ñiqin kapítulopi qhawachisqa willakuy puriyta. “Aceite” nisqaqa, mayqinchus profético “visión” nisqa, historiapi pasasqakunaq rikch’ayninmi, Antiguo Testamento hinallataq Nuevo Testamento nisqakunawan apachikun. Revelación chunka hukniyuqpi kay iskay testigokuna contexto nisqaman hina reqsichisqa kanku Moiséswan Elíaswan kasqankuta. Moiséswan Elíaswanqa kikinkupaqmi huk símbolo kanku.

Hukllapi rikuchisqa kashaspanku, Imapasqay Urqupi Transfiguración nisqapi otaq Apocalipsis chunka hukniyuqpi hina, iskay sapa chiqaq-kunapa unanchankunam kanku. Urqupiqa domingo kamachiy sasachakuy pachapi wañuyman churakusqa testigokunata, hinallataq pachak tawa chunka tawayuq waranqa runakunatam rikuchinku; ichaqa Apocalipsis chunka hukniyuqpiqa Machu Testamento hinallataq Musuq Testamentotam rikuchinku. Ichaqa Adventismopapa aswanraqmi imatapas rikuchinku. Judiokunapaq iskay testigokunaqa “kamachikuywan profetakuna” karqanku, Machu Testamentota rikuchispa; cristianokunapaqtaq iskay testigokunaqa

Machu hinallataq Musuq Testamentokunam karqanku; ichaqa Adventismopaqa iskay testigokunaqa Diospa simin hinallataq Jesuspa testimoniunmi kanku. Chayraykum Juanqa Patmospi karqa.

Noqa Juanmi kani, qankunapa wawqeyki hina, ñak'ariypi, Jesucristoq qhapaq kayninpi, chaymanta payta suyaypi ima, qankunawan kуска; Patmos sutiyoq isla-pim karqani, Diospa siminrayku, Jesucristoq testimoniunrayku. Apocalipsis 1:9.

Isaías iskay chunka iskayniyuqpiqa Moiséswan Elíaswan iskay testigokuna reqsichisqa kanku, ichaqa chaytaqa reqsinalla atikunman pichus Alpha y Omega nisqa kamachiyninta chay kapituloman churanku chayqa. Yuyaychaychis maymanta Jesús qallarisqa “rikch’aynin” nisqa willakuyta, profetikusqa ruwaykunaq nisqanta, Emmaús ñanpi puriq disipulonkuman sut’inchaspa.

“Moisésmanta qallaripa, Bibliapa historianninpi qallariyninpi kaq Alpha hina, Cristoqa llapa Qelqasqa Sagradaspi paymanta rimakuqkunata sut’ita yachachirqa.” Desire of Ages, 796.

Elíasqa chay profetami hatun manchakuy p’unchaw Señorpa hamunanpaq ñawpaqman rikurimun, Alfadeq Omegamanta kamachisqa yachachiywan, taytakunapa sonqonkuta (alfa) wawakunaman (omega) kutirichispa. Moiséswan Elíaswanmi Bibliamanta profeciapa alfanta omeganta sut’inchanku. Sichus kayta uyariyta atinkiqua, Moisésqa William Millermi karqan. Moisés pas Millerpas wañurqanku, iskayninkupas inspiración rayku qespichisqa kasqankuta reqsisqa karqanku. Moisésqa, cheqaqtapuni, wañusqan qhipallata kawsarichisqa karqan; ichaqa angelkunaqa Millerpa sepulturamuyupi suyarichkanku kawsarimusqan kama. Elíasqa Señorpa hatun manchakuy p’unchaw hamunanpaq qhipa chaskiqta sut’inchanku.

Judiokunaqa kallpachakuspanku Diospa Siminpi willakusqa willakuyta hark’ayta; ichaqa profeciapaq hunt’akunanmi. Señor nin: “Qhaway, noqa kachamusaqmanmi qankunaman Elías profetata, Señorpa hatun mancharikuypaq p’unchaynin hamuqmanraq” (Malaquías 4:5). Pipas hamunanmi Elíaspa espíritunwan atiyinwanpas, pay rikurimuqtinqa runakuna ninmanchá: “Ancha sinchitaqa kasanki, qamqa Manllay Qellqakunata mana allinta unanchanki. Saqey, ñoqaqa yachachisqayki imayna qampa willakuyniykita yachachinaykipaq.”

“Achka runakunaqa manam Diospa rurayninta runapa rurayninmanta reqsiyta atinchu. Cheqaqta niykichik, imaynatachus Dios qoykuwan noqaman quwan hina, kunanpas nini: sapa kuti pantasqata maskhayllapi, churanakuy sonqoyuq kaspá qhepakuykichikqa, manam hayk’aqpas cheqaqta reqsinkichikchu. Jesusqa discipulonkuman nirqan: ‘Aswan achka imakunanraqmi qankunaman niyta munani, ichaqa kunanqa manam apayta atinkichikchu’ (Juan 16:12). Paykunaqa manam kasqankuchu ch’uya, wiñay imakunata allinta chaninchaypaq. Ichaqa Jesusqa prometirqan Consoladorta cachamunanpaq, paymi tukuy imakunata yachachinqa, hinaspa tukuy imatachus pay nirqankuman yuyarichinqa. Wawqe panaykuna, ama runapi atinikuyta churanchikchu. ‘Runamanta saqeychik, paypa samayninqa senqanpi kashan; imapaqtaq payqa yupaychasqa kanman?’ (Isaías 2:22). Qankunaqa mana atiyiniyoq almankichikta Jesusman watayta yachankichik. Manam allinchu ñawpaq qochapi upyananchik, urqupi pukyu kashaqtin. Huch’uy mayukunata saquesunchik; hanaq pukyukunaman hamusunchik. Sichus kanman huk cheqaq kay, mana entiendenkichikchu, mana acuerdonkichikchu chaypi, maskhaychik, qelqaman qelqata tupachiychik, cheqaq kaypa

socavonninta Diospa Simiq mina ukunman ukhunta urayachiychik. Qankunaqa kikiykichikta, yuyaynikichiktawan Diospa altarninman churayta tiyan, ñawpaqmanta hap'isqa yuyaynikichikta saqeychik, hinaspa Hanaq Pachapa Espiritunta saqeychik tukuy cheqaqman pusasanankupaq.” Selected Messages, libro 1, 412.

Iskayias qhelqa iskay chunka iskaynipi, Shebnawan Eliakimwanmi Adventismopi yachaqta hinaspa mana yuyaysapata qawachkanku kay pachapa tukukuyninpi, chay uraspi norte llaqtamanta rey Jerusalénman marchashaqtin. Hilkíaspa churin Eliakimqa “rikuyta” charirqan, Shebnaqa manam charirqanchu.

Maypicha mana rikuy kaqtin, runakuna chinkanku; ichaqa kamachikuyta waqaychaqqa, kususqa kachun. Proverbios 29:18.

Profecíaq willakuynin, chayri kay versículopi “visión” nisqanqa iskay imakunatam rimaykuchkan. Qamqa profecíaq k'anchaynin yapakuyninta entiendenki, hinaspa kawsanki; mana entiendespaqa—wañunki. Mana entienderqa, mana allichakusqachu kanki domingo kamachikuy pruebapi sábado p'unchawta waqaychanaykipaq. Chayqa kanqa: “ancha qhipa.” Domingo kamachikuypi Laodicea Adventistakuna urmachisqa kaptinku, kamachikuyta qichunkuña, “cheqaq kaypa visiónninta” qichusqankurayku. Mana aceiteniyuqchu kanku; mana entiendenkuchu yachay yapakuyninta, mayqencha kichasqa kachkan justamente probation tukukuynin manaraq wichq'akuchkaptin.

Qamqa qan niyki, qhapasmi kani, imaymanapas yapasqasñam kani, mana imatapas munanichu; ichaqa mana yachankichu qamqa llaqllasqa, wakcha, mana allin kawsayniyuq, ñawsa, q'ala qaralla kasqaykita. Apocalipsis 3:17.

Isaiaspa señalenqa kashqanmi kimsa wata q'ala chakiyuq, q'ala cuerpoyuq purisqan. Chaytaqa rurasqa, profetakuynin willakuyninwan yachachisqa kayta uyariyta munakkuqkunata amonestanampaq: sicheq proféticokunapa rikuyninkunata mana entiendespaqa, domingo leyman chayaspa, hap'isqa apasqa kanki wakcha, llakiywan, mana imayuq, ñawsa, q'ala kasqaykipi. Isaiasqa señalmantawan musphaymi karqa Isaiaspa tiemponpaq, ichaqa aswanraq kay pachapa tukukuyninpaq.

Kunanmi tukuy kaykunam paykunamanqa yachachikuy ejemplokunapaq pasakurqan; qelqasqataq kachkan noqanchikpa yuyaychananchikpaq, pichus kay pachapa tukukuyninkuna chayamun chaykunapi kawsaqqunapaq. 1 Corintios 10:11.

Iskay chunka iskayniyuq kapitulumanta ñawpaq pichqa versokunapi Jerusalén, Davidpa llaqtan, sutichasqa kashan huk “qapariq”, “kususqa llaqta” hina, chaymanta “ch'aqwakunawan” hunt'asqa. Huk clásico bíblico nisqa rimaymi, mayqinchus pacha runakunaqpas apaykachkanku, kay kapitulumanta apaykachasqa kashan chay “kususqa” “qapariq” llaqtata rikuchinapaq, mayqinchus “ch'aqwakunawan” hunt'asqa kashan, hinallataq chunka kimsayuq versopi kaqkuna kusikuywan ninakuptinku: “mikusun hinaspa upyasun; paqarinqa wañusunmi.” Ichaqa, paykuna kususqa kaptinkupas, qharinkuna wañuchisqa kanku, ichaqa mana espadawanchu, nitaq maqanakuy pichqapichu; chayraykun Isaías tapun: “Imataq qanta nanachishunki?”

Ima nanaykuchkan chayqa, wasi patakunakaman riyta paykunaman rurarkan. Wasi patakunaqa inti, killa, ch'askakunata yupaychaypa unanchaqanmi, hinallataq espiritismopa unanchaqanmi. Kay pasajepi Adventismuqa huk espiritual pantasqa llullakuypi kashan.

Hanan pichus wasikunapiq patapi hanaq pachapi kaq ch'aska tropasman yupaychaqkunata; hinaspa hanan yupaychaqkuna, Señor sutipi jurachakuqkuna, hinaspa Malcham sutipipas jurachakuqkunata; hinaspa Señormanta kutiripuqkunata; hinaspa Señor-ta mana maskaqkunata, nitaq paymanta tapukuqkunata.

Upallay Señor Diospa qayllanpi ch'inllayay; Señorpa p'unchawninqa qayllamñanmi kachkan; Señorqa huk sacrificiota wakichisqaña, qayasqan huqyarisqankunatatataq waqyasqaña. Chay Señorpa sacrificio p'unchawninpiqa pasanqa: ñoqaqa castigasaj kamachiqkunata, reypa churinkunata, hinallataq llapa mana reqsisqa p'achawan p'achallisqakunatapas. Chay kikin p'unchawpitaq castigasaj llapa punku umbralman phawiqkunata, patronninkupa wasinkunata qhapaqchaykunata hap'ispa kallpanakuywan ch'awkiwan hunt'achiqkunata. Sofonías 1:5–9.

Domingopa kamachiy ley nisqapa sasachakuyninpi, Adventismoqa, Jerusalén hina rikuchisqa, “rikuy pampapi” kachkan. Profétic mensaje-ta mana chaskiqkuna, “aceite” utaq “rikuy” nisqawan rikuchisqa, espiritualismota rurashanku, chaytaq Pabloqa Segunda a los Tesalonicenses nisqapi rimarin. Chaypitaq tarinchis hinaqa chaykunatapas (Shebna) cheqaq kaypa munakuyninta mana chaskirqankuchu.

Chayraykumantaqa Diosmi paykunaman kallpasapa pantachikuyta kachamunqa, llullakuyta creenankupa: cheqaqta mana creenakuspanku, aswanpas mana allin ruwaypi kusikuspanku, llapallanku huchachasqa kanankupa. 2 Tesalonicenses 2:11, 12.

Chayqaqa, “chiqaq kay” nisqanta Pablo llamk'achin, griegu simim; chayqa hebreo simipi “chiqaq kay” nisqamanta hap'isqa, kimsa hebreo qillqakunata huñuspa ruwasqa, chay qillqakunaqa Alphawan Omegawan rikch'achisqakunam. “Chiqaq kay” nisqapa, Alpha-Omega kamachiy hina rikuchisqapa, qhespichisqa mana chaskisqanqa Laodicea runakunaman sinchi pantachiyta apan, chay pantachiyqa espiritismom.

Profeta Isaías nin: “Qankunaman ninqaku chayqa: Maskhaychis ayaqkunaq spiritunkunawan rimanakunata, hinaspa layqakunata susurraspa rimajkunata, pakallamanta qaparijkunatapas; ¿manachu llaqtakunaqa Diosninkuta maskhananku? ¿Kawsajkunapaqqa wañusqakunamanchu? Kamachikuymantas, hinaspa testimoniomantas: Sichus mana kay simi hina rimankuchu, chayqa paykunapi mana k'anchay kasqanraykum” nispa. Isaías 8:19, 20. Runakunaqa munaspa chaskispa kaspanku, Qelqasqa Simipi sut'ita nisqa cheqaq kayta runaq kayninmanta, hinaspa wañusqakunapa kasqanmanta, espiritualismopa nisqankunapiwan rikuchikuyninkunapipas rikunman karqan Satanaspa llank'asqanta atiyinyuq, señalkunawan, llulla musphachiq admirakuyninkunawan. Ichaqa aycha sonqoman sumaq kasqanta libertadta mana saquespa, hinaspa munakusqanku huchakunata mana saquespa, achka-achka runakuna k'anchayman ñawinkuta wichq'anku, hinaspa yuyayman mana churakuspa, willakuyninkunata mana kasukuspa, derechollata purinku; chaykamataq Satanás paykunapa muyuriyninpi trampankunata awaykun, hinaspa paypa presan tukunku. “Imaraykuchus mana cheqaq kayta munakuywan chaskirqankuchu, salvasqa kanankupa,” chayrayku “Diosqa kallpayoq pantayta

paykunaman kachamunqa, llullata creenankupaq.” 2 Tesalonicenses 2:10, 11. The Great Controversy, 559.

Isaías iskay chunka iskayniyuqpi kususqa llaqtapa qharinkuna wañuchisqa kanku, ichaqa mana maqanakuywan ni espadawanchu; llapallankum hukllachasqa watasqa kanku, hinaspa wañuchisqa kanku ayqisqa kamachiqninkuwan kуска.

“Sichus iglisyapa kay pachapi runakunaq purisqan hina ñanta qatiq chayqa, paykunawan kуска kaq kikin ñak’ariyta chaskinqa. Mana chayllachu; aswanpas, astawan hatun k’anchayta chaskisqankurayku, paykunaq muchuyninqa mana wanakuyta munasqakunamanta astawan hatun kanqa.”

“Noqanchik runakuna hina, kay pachapi huk llaqtakunamanta ñawpaqta cheqaq kayta charisqanchikta rimanchik. Chayrayku kawsayninchikpas, hinallataq karakteryninchikpas, chayna iñiyninchikwan tupasqa kachun. Kunan p’unchayqa ñam qayllamunña, maypichus cheqaqkuna ancha chanin granokuna hina watasqa, hanaq waqaychanaman huñusqa kanqaku, mana allinkunaqa, qura trigu ukhupi wiñaq hina, qhipa hatun p’unchay ninaqman huñusqa kanqaku. Ichaqa trigupas qurawan kуска wiñan “cosechakama.”” Testimonies, volumen 5, 100.

Iskayas iskay chunka iskayniyuqpi kamachiqkunaqa “flechawan maqaqkunawanmi” huñusqa watasqa kashanku. Sebnaga wasimanta umalliq hina reqsichisqa kashan, chay kamachiynintaq Hilkíaspa churin Eliakimmanmi qosqa kanqa. Iskayas iskay chunka iskayniyuqpiqa, profetapa willakuynin, profetapa rikhuynin sut’ichasqa hamuq p’unchawkunaraq rurasqankunam, Jerusalén llaqtapi yupaychaqkunamanta iskay klasetaraq ruwasqa, uray llaqtakunapaq reyi asuykamuptin. Huk claseqa hanaq waqaychana pirwamanmi watasqa kashan, huknintaq qhepa p’unchaykunapa nina ruphayman. Mana allinkuna ima watasqantaq “flechawan maqaqkuna” kasqa, chayqa Diospa Simiyinpi Islamta sut’ichaq achka unanchakunamanta hukninmi.

Kedarpa churinkunamanta flechawan maqanakuk runakunapa yupaynin puchuqninqa pisiyachisqa kanqa; Israelpa Señor Diosninmi chayta rimarqan. Isaías 21:17.

Kaymiqa Ismaelpa churinkunapa sutinkuna, sutinkuman hina, mirayninkuman hina: Ismaelpa qhapaq churin Nebajot; hinaspa Kedar, Adbeel, Mibsam, Mishma, Duma, Massa, Hadar, Tema, Jetur, Naphish, hinaspa Kedemah. Kaykunaqa Ismaelpa churinkunam, kaykunataq sutinkunam, llaqtankunaman hina, pukarankunaman hinapas; chunka iskay kurakakuna, nacionninkuman hina. Génesis 25:13–16.

Adventismopa umalliqninkunaqa flechawan maqaqkunawan watasqa karqanku, Islam nisqaqa 2001 wata, septiembre killapa 11 p’unchayninpi Estados Unidosman atacasqanta Bibliaq willakusqan qispichiq willakuy hunt’asqan hina nisqa willakuyta mana chaskispanku. 9/11 nisqapi atacoq kayqa chay willakuypa takyachisqanmi karqa, mayqinchus 1989 watapi, Unión Soviética urmasqanpi, kichasqa karqa. Islam nisqapa 9/11 nisqapi atacasqanqa agosto killapa 11 p’unchay, 1840 watapiwan tupaq parallelon karqa, maypichus Islam nisqaqa hark’asqa kasqanmantawan huk willakusqa hunt’asqan ñawpaq angelpa willakuyninta kallpachaq karqa, Millerpa hatun profético kamachisqanta takyachispa: huk p’unchayqa huk watata qhawachin. Agosto killapa 11 p’unchay,

1840 wataqa huk ñawpaqmanta sut'inchasqa ruwasqa hunt'asqanmi karqa, mayqinchus p'unchay huk wata prinsipiyan hina sayarqa. Chay hunt'akusqanpiqa ñawpaq angelpa willakuyninqa kay pachapi llapa misión estaciónta apasqa karqa.

9/11mi yuyaychayta chiqaqchasqa, Adventismoman willakusqa “rikch'ay” nisqapa hatun kamachikuyninta. Chay kamachikuyqa kaymi: historia kutikachkan. P'unchaw huk watapaq kaq kamachiy 11 agosto 1840 p'unchawpi chiqaqchasqa kaptin, Apocalipsis chunka qillqapi atiyiniyuq angelnin uraykamusqa, Millerpa taripay hora willakuyninta kallpachasqanta señalaspá; chayhinataq rikuchin imayna Apocalipsis chunka pusaqniyuq qillqapi angelnin 9/11 p'unchawpi uraykamusqanta.

“¿Imanasqamanta rimakunqa ñuqaqa willasqayta Nueva York llaqtata hatun unu llumpaywan pichasqa kananpaq nisqaymanta? Kaytaqa mana hayk'aqpas nirqanichu. Ñuqaqa nirqani, chaypi hatun wasikuna sayarichisqa kasqankuta, piso tras piso, qawaspa: ‘¡Ancha manchay rikch'akuykuna ruwakunqa Señor allpata sinchita chukchichinanpaq hatariptinqa! Hinaqtinmi Apocalipsis 18:1–3 nisqankuna hunt'akunqa.’ Apocalipsispa chunka pusajniyuq p'unchawnin tukuy llikachaq kay pachaman hamuqkunamanta huk willakuymi. Ichaqa mana ima k'anchayniyuqchu sapaqta Nueva Yorkmanta imachus hamunqa chaymanta; aswanqa yachani huk p'unchaw chaypi hatun wasikuna Diospa atiyin kutirichisqanwan hich'uykachisqanwan urmachisqa kanankuta. Qowasqa k'anchaymanta yachani tukuchiyqa kay pachapi kasqanta. Señorpa huk siminlla, atiyiniyuq kallpanpa huk llamk'ayllan, kay hatun sinchi sayaq wasikunata urmachinqa. Ruwakunkam manchariynin mana yuyaymanayuk rikch'akuykuna.”
Review and Herald, 5 julio 1906.

Chayqa rimaykunapas Islammanta aswan achka nisqakuna kanmanmi, ichaqa Shebnaqa chaykunata reqsichin, paykunapaq willakuykunapaq historiata qhawariyta—historiapa kutikuyinpi sayasqa “rikch'aynin”ta—mana chaskiqkuna kanku; chay historiapa kutikuyinmanta ñawpaq cheqaq kaywan kuska, nisqaytaq kaymi: imapa qallariynin chay imapa tukukuyinmanta rikuchin. Islampa hark'asqa kaynin 1840 watapi, agosto killapa 11 p'unchawninpi, Apocalipsis chunkaq angelta uraykachirqa; Islampa kacharikusqa kaynintaq 9/11 p'unchawninpi, Apocalipsis chunka pusaqniyuq angelta uraykachirqa.

Hinaspataqmi: Uyariychik, amañaykicheq, Jacobpa umalliqninkuna, Israel wasipa kamachiqninkuna; ¿manachu qankunapaq allin kanan justicia reqsiy? Qankunapaq allinta cheqninkunkichik, mana allintaq munakunkichik; runakunamanta qaranta qichunkichik, tullunkunamantataq aychanta qichunkichik; llaqtaypa runankunapa aychanta mikhunkichik, qarantataq qichunkichik; tullunkunatapas p'akinkichik, chhullunkichik mankaq hina, aycha kallanapi kaq hina. Chaymantataq Señorman waqyakunqaku, ichaqa payqa manam uyarisanqachu; chay p'unchaypi uyanta pakaripunqa paykunamanta, ruwasqankupi mana allin kasqankurayku. Kayhinatan Señor nin llaqtayta pantachiq profetakunamanta, kirunkuwan kaniqkuna, chaymanta “Thak kay” nispa qaparikuqkuna; ichaqa pipas siminkuman mana churaykuqtaqa maqanakuyta wakichipunku hinaspa paypa contranpi sayarinku. Chayraykun tutayaq qankunapaq kananqa, ama musqhoy rikuy kananpaq; tutayaqmi qankunapaq kanqa, ama watuq kayta atinkichikchu; intitaq profetakunapa hawanpi uraykunqa, p'unchaytaq paykunapaq tutayayanqa. Chaypitaq rikuyta atiqkuna p'enqakunqaku, watuqkunataq

muspachisqa kanqaku; llapallankutaq siminkuta pakakunqaku, Diosmanta mana hayk'aq kutichiy kasqanrayku. Ichaqa noqaqa cheqaqtapuni kallpawan hunt'asqa kachkani Señorpa Espiritunrayku, justiciawan, atinyiyoq kaywan ima, Jacobman huchanta willanaypaq, Israelmantataq juchanta rimanaypaq. Uyariychik, amañaykicheq, Jacobpa wasinpa umalliqninkuna, Israel wasipa kamachiqninkuna, qankuna justicia-ta millaychaspa, llapa chiqap kayta waqlliykachaqkuna. Siontaqa yawarwan hatarichinkichik, Jerusaléntaq mana allin ruraywan. Umalliqninkunaqa qosqankurayku juzganku, sacerdotekunataq pagasqa kanankupaq yachachinku, profetakunataq qolqerayku watuqyachanku; chaywanpas Señorpi hap'ipakunku, hinaspa ninku: “¿Manachu Señorqa noqanchikwan kashan? Mana ima mana allinqa noqanchikman hamunqachu”, nispa. Miqueas 3:1–11.

Arielpa [Jerusalénpa] contra maqanakukuq llapa nacionkunapa achka runankuna, paypa contra maqanakukuqkuna, markanta amachasqankunatawan, payta ñak'arichiqkunawan kуска, tutapi rikuy musquy hinam kanqa. Mikhuyniyuq runa musqukuspan, qhawariy, mikhunman hinataq; ichaqa rikcharimuspan, ukhunka ch'usaqmi kachkan. O unuymanta wañuq runa musqukuspan, qhawariy, upyanman hinataq; ichaqa rikcharimuspan, qhawariy, pisi kallpayuqmi kachkan, ukhunpas munayniyuqraqmi. Chay hinallataqmi Sion orqopa contra maqanakukuq llapa nacionkunapa achka runankuna kanqa. Sayariychik, musphariychik; waqyaychik, qapariychik. Machasqañam kanku, ichaqa mana vinowanchu; taksyikachanku, ichaqa mana sinchi machachiq upyanawanchu. Imaraykuchus Señorqa qankunaman sumaq puñuypa espiritunta taqwirqa, ñawiykichiktapas wisqarqa. Profetakunatan, kamachiqniykichikkunatan, rikuykamaqkunatan taparqa. Llapa rikuyqa qankunapaq tukusqa sellasqa libropa siminkuna hinam. Chay libruta yachaqman quspanku nispanku: “Ama hina kaspera, kayta ñawiriy,” nispa; paytaq nin: “Mana atiniychu, sellasqa kasqanrayku,” nispa. Hinaspa libruta mana yachaqman quspanku nispanku: “Ama hina kaspera, kayta ñawiriy,” nispa; paytaq nin: “Mana yachaqchu kani,” nispa. Chayraykun Señor nirqa: Kay llaqtayqa siminwanmi qayllayamuwan, labionkunawanmi yupaychawan, ichaqa sonqonta karu karutam anchuchin ñuqamanta. Ñuqaman manchakuyñinqa runakunapa kamachisqa yachachiyllam. Chayraykun qhawariy, kay llaqtapi musphaypaq ruwasqata, admirakuypaq ruwasqatawan, rurasqa. Yachaqninkunapa yachayninqa chinkapunqam, entiendi prudente runankunapa hamut'ayninqa pakasqa kanqa. Ay paykunaman, Señorpa ñawpaqenmanta yuyayninkuta pakayta ancha ukhuman maskaqkunaman, rurayninkupas tutupim kachkan, nispanku: “Pitaq qawawanchik? Pitaq reqsiwanchik?” nispa. Cheqaqtapunin qankunapa tukuchisqaykichikqa llamk'aq alfareropa mit'anman hinam yupasqa kanqa. ¿Rurasqa imaqa ruraqninmanta ninmanchu: “Manam payqa ruwarqanchu”? O ¿paqallisqa imaqa paqalliqninmanta ninmanchu: “Mana entiendiyiniyuqchu karqa”? Isaías 29:7–16.

Rikch'aypa wayq'u, Isaías nisqa man hinaqa, “sasachakuy p'unchaw, sarusqa kay p'unchaw, musphay p'unchawpas tukuy atinyiyoq Apunchik Diospa rikch'aypa wayq'unpi; pirqakunata urmachispa, urqkunaman waqyaspa” nisqami. Chayraykun Isaíasqa sinchita waqarqa, Jesús hinallataq.

“Jesuspa waqaykunaga manam paypa kikin ñak'ariyninpa hamunanta ñawpaqman suyaykuspachu karqa. Ñawpaqninpi karqa Getsemaní, maypichus utqayllam hatun tutayay manchay payta llanthuykunaman karqa. Ovejapa punkunapas rikuriyallapim karqa,

Israelqa llaqta masi hina akllasqa runakuna karqanku; Diosmi templonta wasinpaq ruwarqa; chayqa karqanmi “sumaq tiyasqanrayku, tukuy kay pachap kusikuynin.” Salmo 48:2. Chaypi kasharqan Cristopa waqaychasqan munakuyninpa qillqasqa willakuynin, aswan huk waranqa watamanta mast’ariq, imaynan tayta sapan churinman munakuyninta apachin, chay hinata. Chay templopin profetakuna llakikuywan hunt’asqa willakuyninkuta rimarqanku. Chaypim ruphaq qosnichakuna kuyuchisqa karqanku, hinallataq inciensos, yupaychaqkunap mañakuyninkunawan chaqrusqa, Diosman wiharirqan. Chaypim uywakunap yawarnin ichhuraq, Cristopa yawarninpa unanchanpaq. Chaypim Jehová kikinpaq k’anchayninta rikuchirqan misericordia tiyanan patapi. Chaypim sacerdotekuna serviciota ruraraqanku, hinaspa unanchakunaq hach’a kayninwan ceremoniakunapas achka watakuna purirqan. Ichaqa tukuy chaykuna tukunanpaqmi karqan.

Jesusqa makinta hoqari-rqan,—onqosqakunata, ñak’arisqakunata sapa kuti saminchaj chay makinta,—hinaspa wañuyman huch’uychasqa llaqtaman chayta kuyuchispa, llakisqa, p’akisqa rimaykunawan qapari-rqan: “Sichus qan yachawankiman karqan, arí qanpas, kay p’unchayniyki, haw’k’ayniyki, kaypichayki!” Kaypi Qespichiqqa sayari-rqan, mana nisqata saquespa imayna kasqanman Jerusalén llaqtapa kaynin, Diospa munasqan yanapayninta chaskispaqa,—Munakusqan Churinta qosqan qespisqa regalota. Sichus Jerusalén yacharusqanman karqan imatachus yachanampaq atiniynin karqan chayta, hinaspa hanaqpachamanta kachamusqan k’anchayta uyarispa kasqanman karqan, allin kawsaypa hatun kayninwan rikuchikunman karqan, suyuqkunapa qoya, Dios qosqan atiyinpa kallpanwan libre. Punkunkunapi mana ima armayuy soldadokunapas sayanmanchu karqan, nitaj murallankunamanta Roma llaqtapa unanchankunapas wayllinmanchu karqan. Jerusalénman saminchananpaq kashaq hatun destino, Qespichiqninta chaskisqanrayku, Diospa Churinpa ñawpaqenman oqarikamurqan. Payqa rikurqan, Payrayku chayqa sinchi unquyninmanta hampisqa kanman kasqanta, wata-sqa kaymanta cacharisqa kanman kasqanta, hinaspa kay pachapa atiyiniyuq hatun llaqtan hina sayachisqa kanman kasqanta. Murallankunamantataq haw’k’aypa urpi llaqa nacionkunaman llusqinqa karqan. Payqa kay pachapa k’anchayninpa sumaq pillunwan churakusqa kasqanman karqan.

“Ichaqa Jerusalén ima hina kasqan sut’i rikch’ayninqa Qespichiqa qhawariyninmanta chinkarin. Paymi yachakun kunan imayna kasqanta romano yügupi kachkaspa, Diospa phiñakuyninta apaqta, Paypa kutichiq taripayninman churakusqata. Llakikuyninpa p’akisqa q’aytunta yapamanta hap’in: ‘Kunanqa ñawiqeykimanta pakasqanñam kanku. Chayrayku p’unchaykuna hamunqaku qampaq, awqaykikuna muyuriqniyki suk’a allpata ruwaspa, muyuriqniyki qampasqa, llapa ladomanta wichq’aspa waqaychasunkiku; pampakama urmachisunkiku, churiykikunatapas ukhunpi; manataqmi qampi saqinqakuchu huk rumita huk rumipa patanpi, watukuyniyki p’unchayninta mana reqsisqaykirayku.’”

Cristo hamurqan Jerusalén llaqtata wawankunawan qespichinampaq; ichaqa fariseokunapa hatunchakuynin, iskay uya kaynin, envidian, hinaspa millay sunqu kayninmi hark’arqan paypa munasqanta hunt’ananta. Jesús yacharqan chay waqllikuypaq churakusqa llaqtaman manchay muchuy kutichiy hamunanta. Payqa rikurqan Jerusalén llaqtata soldadokuna muyurichisqata, muyurisqa runakunata yarqaywan wañuyman qatiykachasqata, mamakuna kikin wawankupa wañusqa aychankuta mikhuqta, taytakuna wawankunawan kуска huknin hukninmanta qhipa mikhunata qechunakusqata, yarqaypa nanaynin mikhuriywan runapa sallqa munakuynin chinkachisqa kaptin. Payqa rikurqan judíokunapa sinchi sayakuynin, paypa qespichiyninta mana chaskisqankupi rikuchikusqan hina, yaykamuq ejercitokunamanpas mana kasukunankuman apasqanta. Payqa Calvario-ta qawarqan, maypichus pay hatarichisqa kanan karqan, sach’a sach’a hina achka chakatanakunawan hunt’asqa. Payqa rikurqan llaqtapi muchuq runakunata nanaywan ñak’arichisqata, torturakunapi hinaspa chakatanapi wañuchisqata, sumaq palaciokuna urmachisqata, templota thuñisqa, hatun perqankunamantapas mana huk rumi huk rumipa patanpi quparasqa, llaqtaqa chakra hina yapusqa kashaqtin. Allintapuni Qespichiq waqanman karqan nanaywan chay manchay rikch’ayta qawarispa.

“Jerusalén llaqtanqa paypa uywasqan wamran karqan, hinaspa imaynan munasqa tayta pantasqa churinta llakikuspalla waqan, chay hinallataqmi Jesusqa munasqa llaqtamanta waqarqan. ¿Imaynatan saqirisqayki? ¿Imaynatan qawasqayki chinkayman churakusqata? ¿Saqeykichu huchaykikunaq qero hunt’akunankama purinaykipaq? Huk almaqa chayna ancha chaninniyuqmi, chaywan tupachispaqa pachak pacha-kunapas mana imapaq hina tukunku; ichaqa kaypiqa huk llaqta llapanmi chinkanan karqan. Inti uraykama muyuspa hanaq pachapi mana rikuy atikuymán chayaptinqa, Jerusalénpa qespichiynin p’unchayninqa tukukuyman chayanqa. Procesión Olivet orqopa patanpi sayariptinqa, Jerusalénpa arrepentekunanpaq manaraqmi qhipa karqanchu. Chay pachaqa khuyapayakuq angelmi qori tiyananmanta uraykamunampaq ripuspa rip’ankunata qipiykusharqan, chaypi justiciawan utqaylla hamuq taripaynin tiyakunanpaq. Ichaqa Cristoq hatun munakuq sonqonqa Jerusalénmanta mañakuspalla kasharqan, paypa khuyapayakuyninkunata pisipaq qhawarispa, amonestacionninkunata asispa qispichisqa, hinaspa makinkunata paypa yawarninwan mayt’ukunankupaña kasqanmanta. Jerusalén arrepentekunman chayqa, manaraqmi qhipa karqanchu. Inti uraykushpa qhepaq k’anchayninkuna templopi, torrekunapi, hinaspa puntankunapi unaychaykushaqtinqa, ¿manachu mayqin alli angelpas Qespichiqa munakuyninman pusamunman, hinaspa paypa chinkayta hark’anman? Sumaq ichaqa mana ch’uya llaqta, profetakunata rumiwan maqaq, Diospa Churinta rechazaq, mana arrepentekusqanrayku kamachisqa watanakunapi kikillanmanta

wisq'akusqa,—khuyapayakuyniyuq p'unchayninca casi tukukusqaña karqan!” El Deseado de Todas las Gentes, 576–578.

Imayna Jerusalénpa contranpi maqanakuyqa Isaiaspa iskay chunka iskayniyuq capítulo nisqapi willasqa kasqan hina, paykuna atacaqkunaqa “punkupi churakunku maqanakuyta”. Elamwan Kirwanqa punkupi kachkanku armasninkuta wakichisqa, hinaspataq Jerusalénpa p'achanta taripakunku. Isaiaspita, “p'acha” nisqa, punkupi kaq awqaqkuna rikusqanqa, Egiptopa llantunmi.

¡Ay! sayasqa karqa Señor Diosmanta, chay hatariq wawakunaman, yuyaychakuqkuna kaspanku, ichaqa mana ñoqamanta; chaymantapas pakakuq p'achawan p'achakuspa, ichaqa mana Espirituymanta, huchata huchaman yapaykunankupa: Egiptoman uraykama puriqkuna, simiyanta mana tapukuspankuchu; Faraonpa kallpanpi kallpachakuyta mask'aspa, Egiptopa llanthunpi atinikuyta suyaspa! Isaías 30:1, 2.

Jerusalén llaqtapa awqankuna yachanku Shebnawan rikuchisqakuna Egiptopi atienekusqankuta, Egipto paykunata waqaychananpaq kasqanta yuyaspa; chaymanta Hilkiáspa churin Eliakimwan rikuchisqakunaqa mana “Egiptopa llantun”pi atienekunkuchu, aswanqa Diospa Espiritunpa p'achawan p'achasqa kanku, hinaspa “Ancha Hanaqpa llantun”pi atienekunku.

Hatun Apuq pakasqa wasinpi tiyaqmi tukuy-atiqpa llanthun uranpi qipanqa. Señor-manta nisqay: Paymi pakakuy wasiyimi, sinch'i pukarayniymi; Diosniymi; paypi atiniykita churasqa. Salmos 91:1, 2.

Domingo ley nisqapa sasachakuy pachapi, yachaq ñust'akuna, Hilquiaspa churin Eliakimwan rikuchisqa, Ancha Hanaqpa llantunpi suyakusqanku; mana yachaq ñust'akunataq, Shebnawan rikuchisqa, Egiptopa llantunpi suyakusqanku. “Descubierto” nisqaman tikrasqa simiqa ch'ulluykachayta hinaspa prësuychayman apayta niy. Punkupi awqakuna riqsinku Jerusalénpa amachasqan qichusqa kasqanta, chaymantataq Shebnawan paypa qatirqankuna qallarikunku kikinkumanta qispichikuyta maskhayta, imaraykuchus rikunku “Davidpa llaqtanpa llikikunata”, hinaspa rikunkutaq achka llikikuna kasqanta, chaykunawan awqa haykuyta atinanta. Mancharisqa kaspas, chunka ñust'akunapa willakuywan rikuchisqa hina, mana yachaqkuna qallarikunku amachakuyta maskhayta, ichaqa manam ima amachakuyninkupas kanchu.

Sebnaqa “sach'aq sach'akunapaq kaq armadurata” qhawarin payta qispichinampaq, ichaqa ñam qhiparunña. Jerusalén llaqtapi wasikunata yupayta qallarín, hinaspa murallata kallpachananpaq urmachiyta qallarín, ichaqa ñam qhiparunña. Uray estanquemanta yaku tantachkanku, hinaspa ñawpaq estanquemanta yakuwan tinkuchiyta munanku, ichaqa ñam qhiparunña. Yakuqa Espiritu Santopa ñawpaq simbolon kasqanrayku, paykunaqa manchayta aceite maskachkasqankuta rikuchin, ichaqa ñam qhiparunña. Llapa chay ruwasqankupita estanqekunata Ruwaqta qunqarqanku, hinaspa payqa unayñam chay “estanqekunata” cheqaq kaypa ruwasqanta. Qunqarqankutaqmi Wiñay Rumi unay p'unchawkunapi chay willakuq simita quspa kasqanta. Ñawpaq ñankunapi puriyta mana akllarqankuchu, chayqa William Millerpa llamk'asqanwan sayachisqa cimientokunawan rikuchisqa karqan.

Awqaqqaqqaqqaqqa wawqekunñanmi paninchikkunapa, wawqinchikkunapa yuyayninkuta pantachiyta, kay qhipa p'unchaykunapi sayanankupa huk llaqtata waqaychasqa kananpaq

ruraymanta karunchayta maskhan. Paypa llullasqa yachachikuyninkunam yuyaykunata kay pachapa manchaykuna, ruranakuna mantapas karunchanankupaq wakichisqa kachkan. Imatapas mana imapaq hina yupaychanku chay k'anchayta, mayqentachus Cristo hanaq pacha-manta hamuspa Juanman qukurqan paypa llaqtanpaq. Yachachinku ñawpaqninchikpiña kachkaq rikch'akuykuna mana allin chaninnaqchu kasqanta, aswan sapaq yuyaywan qhawarinapaq. Mana kallpayoqta ruwanku hanaq pacha-paqarisqa cheqaqta, Diospa llaqtantataq qhepa kausay yachasqankumanta suwachinku, chaypa rantinpi huk llulla yachayta quspa.

“Kaymi nin Señor Dios nin: Ñankunapi sayaychis, qhawaychis, tapukuychis ñawpa ñankunamanta, maypichá allin ñan kashan, chaypi puriychis.” Jeremías 6:16.”

“Ama pipas ñawpaqchasunñachu iñiyniykuq cimientonkunata llik'ispa qichuyta—chay cimientonkunataqa llamk'ayniyuq qallariyninpi churakurqan mañakuspa Diospa Simin yachaywan, hinaspa revelacionwan. Kay cimientokunapiqa qhipa pichqa chunka watakuna hunt'asqakamanmi wasi sayachispa hamusqayku. Runakunaqa yuyaymanankumanmi musuq ñanta tarisqankuta, hinaspa ña churakusqa cimientomanta aswan kallpasapa cimientota churayta atinkuman. Ichaqa kayqa hatun pantasqam. Mana pipis huk cimientota churayta atinchu ña churakusqamanta huktaqa.

“Ñawpaq p'unchawkunapi achkakuna musuq iñiyta sayarichiyta, musuq kamachiykunata takyachiyta qallqarqanku. Ichaqa, ¿hayka p'unchawtaq paykunap ruwasqanku sayarirqan? Utkhayllam urmarqan, mana Roca patapi cimientasqa kasqanrayku.

¿Manachu ñawpaq disipulokunaqa runakunapa rimayninkunawan tupayta munarqanku?
¿Manachu llullakuq yachachiykunata uyariyta munarqanku, chaymanta, llapa ruwasqankumanta qhipaman, sinchita sayanaykupaq, kaynata nispa: “Mayqin runapas manam huk cimientotachu churayta atin, churasqa kaqmantapas huktaqa”? 1 Corintios 3:11.

“Chaynaqa, pisiyman mana wichq'akuspa, wiñay atinikusqanchikpa qallariyninta tukukuykama sinchita hap'ipakusun. Kallpayuq simikunaqa Diosmanta, Cristomantawan kay llaqtaman kachamusqa karqan, kay pachamanta llusqichispa, sapa t'aqa-t'aqalla, kunan p'unchay cheqaq kaypa sut'i k'anchayninman. Ch'uya ninawan llaqtasqa simikunawanmi Diospa sirviqninkunaqa willakuyninta willakurqanku. Hanaq pachamanta rimayqa willakusqa cheqaq kaypa chiqap kasqanta sellonwan churarqan.” Testimonios, tomo 8, 296, 297.

Tukuy kay chaykunakuna pasakusqan “p'unchayqa” Biblia nisqan “p'unchaymi”, chaytan Isaías reqsichin hinata Tayta Dios de los Ejércitos qayasqan “waqayman, llakikuyman, chukcha rutukuyman, hinaspa llakiy p'achawan watakukuyman.”

HINASPA Señorqa Moisesman rimarqan, nispa: Kay qanchis killaq chunka p'unchawninpiqa kanqa huchakunamanta pampachakuy p'unchaw; qankunapaqqa ch'uya huñunakuy kanqa; almaykikunata ñak'arichinkichis, hinaspataq Señorpaq ninawan rupachisqa haywakuyta haywankichis. Chay p'unchawllapiqa ima llamk'aytapas ama ruwaychischu; imaraykuchus chayqa huchakunamanta pampachakuy p'unchawmi, qankunamanta pampachakuy ruwasqa kananpaq Señor Diosniykichispa ñawpaqenpi. Pipas chay p'unchawpi almañakuyta mana ñak'arichiqqa, chay runaqa llaqtamasinkunamanta t'aqasqa kanqa. Hinaspa pipas chay

p'unchawllapi ima llamk'aytapas ruwaqqa, chay runatan llaqtamasinkunamanta chinkachisqa. Manam ima laya llamk'aytapas ruwaykichischu: kayqa wiñaypaq kamachikuy kanqa, mirayniykichiskamapi, tukuy tiyayniykichispi. Qankunapaqqa samay sabado kanqa, almaykikunatan ñak'arichinkichis: killaq isqon p'unchawninpi ch'isiymanta, ch'isiymanta ch'isiykama, samana p'unchaynikichita waqaychankichis. Levítico 23:26–32.

P'unchaymi Shebnawan Hilkíaspa churin Eliakimwan rikuchisqa, chayqa antitípico Expiación P'unchaymi, mayqanmi 1844 watamanta Michael hatarinqankama historiata qhapiy. Chay tiempopi Adventismomanta kaqkunaqa waqyasqa karqanku alma-ninkuta “ñak'ariychispa” kawsanankupaq; utaq, imaynachus Isaías rikuchin, waqyasqa karqanku “waqanankupaq, llakinankupaq, chukchan p'istakunankupaq, hinaspa llakikuy p'achawan watakunankupaq.”

“1844 watapim, jatun Hatun Sacerdoteyku hanaq pacha santuario-pa ancha aswan santu lugarman yaykurqan, tapuywan juzgakuy rurayta qallarinanpaq. Chanin runakuna wañusqakunaq casonkunaq Diospa ñawpaqenpi qhawasqa hinam pasarqanku. Chay ruray tukukuptinqa, kawsachkakunaq hawanpi juzgakuy rimarisqa kanan. Ancha munasqa, ancha importanmi kay solemne pachakuna! Sapankanchikmi hanaq pacha tribunalpi suyakuchkan huk caso-yuq. Sapankanchikmi juzgasqa kanchik kay cuerpopi rurasqanchik ruwaykunaman hina. Unanchasqa serviciopi, allinchanapaq ruray hatun sacerdotepa kay pachapi santuario-pa ancha aswan santu lugarninpi rurasqa kaptin, llaqtaqa Diospa ñawpaqenpi alman-kuta ñak'arichinankupaq, huchankutapas willakunankupaq mañakusqa karqan, allinchasqa kanankupaq hinaspa chinkachisqa kananpaq. Manachu aswan pisillata qanmanta mañakusunman kay antitípico allinchanapaq p'unchaypi, Cristo hanaqpi santuario ukhupi llaqtanpa favorninpi mañakuchkaptin, hinaspa tukupayninpi mana kutirichiy atiy juzgakuy sapa casomanta rimarisqa kananpaq?”

“¿Imaynataq kashanchik kay manchayniyuq, solemne pachapi? ¡Ay!, imaynatam iglesiapi allquchakuq hatunchakuy kallpachkan, imaynatam iskay uya kay, imaynatam engañoskuy, imaynatam p'achallikuy munay, yanqa kusikuywan pukllay munay, imaynatam aswan hanaq kayta munaq kay! Tukuy kay huchakunaqa yuyayta phuyurqun, chayraykum wiñay kaqkuna mana reqsiskasqa kanchu. ¿Manachu Qelqakunaqta mask'asunman, kay pachaq historiampi maypim kashanchik chayta yachananchikpaq? ¿Manachu yuyaysapa runakuna hina tukusunman kay pachapi ñoqanchikrayku ruwasqaq llamk'aymanta, hinaspa imayna sayaynintam ñoqanchik huchasapa runakuna hina hap'inanchik chay pampachanakuy llamk'ay rikhurishaqtin? Sichus almanchikkunaq salvasqanmanta ima qhawariyninchikpas kanman, sut'i huk tikrayta ruwananchikmi. Cheqaq wanakuywan Señor-ta mask'ananchikmi; sonqonchik ukhupi ancha llakikuywan huchanchikkunata confesakunanchikmi, chay hina pampachasqa kanankupaq.” Selected Messages, libro 1, 124, 125.

Chay p'unchaypinmi tukuy atiyniyuq Señor Dios waqanapaq, llakinapaq, chukchata rutunapaq, llaqi pachawan chumpikunapaqpas qayarqan. Ichaqa qhaway: kusikuywan k'uchikuywanmi wira wakakunata wañuchispa, ovejakunata wañuchispa, aysata mikhuspa, vinota upyaspa ninku: “Mikhusun, upyasun; qayaqa wañusunchikmi.” Isaías 22:12, 13.

Señorqa Shebnata waqyarkan almawan nanachinanpaq, ichaqa payqa akllakurqan mikhuypi, upyaypi, kusikuy raymichakuyllapi purinanpaq. Señorqa “rikuchirqan” “rinrin” ukhupi Shebnapa

huchan mana pampachaskaq kananta. “Pampachaskaq” nisqaman tikrasqa simiqa Levitico qillqapi “huchapa pampachaynin”paq apasqa simim. Kay Laodicea Adventismoq huchanqa mana huchapa pampachayninwan pampachasqachu kanqa. Kunanqa Isaias qallarin Shebnapa (Laodicea Adventistakunaq) Eliakimwan, Hilkiasha churinwan (Filadelfia Adventistakuna) kasqankumanta rimayta.

Shebnaqa “qullqi waqaychaq” kasqa, Judas hina. Hinaspa Tobíasqa Nehemíasqa p’unchayninkunapi Diospa santuarionninpi huk cuarto-pi (qullqi waqaychana wasipi) tiyasqa, maypichus ofrendakuna waqaychasqa kanan karqa. Nehemías templota llump’aqchaspa, Tobíasta ima kaqnintawan qarqorqa. Shebnataqa chay hinallataq qarqonanku. Iskayninpas rikuchinku Laodicea Adventismopa Domingo ley p’unchawninpi wikch’uykusqa kasqanta.

“Israelpa contranpi ammonitakuna, moabitakunapas ancha sinchi saqrasqa kasqankurayku, hinaspa qollqeyoq llullakuyninkurayku, Diosqa Moisésqa nisqanwan willarqan paykunata wiñaypaq Hispan llaqtanpa tantanakusqanmantam qarqusqalla kananpaq. Qhawariy Deuteronomio 23:3–6. Kay simita mana kasukuspan, hatun sacerdoteqa Diospa wasinpi cuarto ukupi waqaychasqa ofrendakunata qarqorqan, chay huch’uychasqa ayllumanta huk runapaq mayta rurananpaq. Manam Diospaq aswan hatun pisipaqchasqa kayta hina rikuchisqa atikunmanchu: Diospa cheqaq kayninpa, paypa chiqninpaq hina kaqman chayna allin qhapaq yanapayninta qusqa kasqanwan.”

“Persiamanta kutimusan, Nehemías yachakurqan mana manchakuywan rurasqa qhelli millaychasqanmanta, hinaspan usqhaylla kamachiykunata hap’irqan chay yaykumuqta qarqunanpaq. ‘Sinchita llakichiwraqmi,’ nispá willakun; ‘chayraykun Tobíasqa wasinmanta tukuy ayllup imankunatapas cuartomanta wikch’urqani. Chaymantataq kamachirqani, hinaspan cuartokunata mayllarqanku: chayman kutichimullarqanitaq Diospa wasinpa vasokunata, mikuy ofrendata, hinallataq inciensa.”

“Manam temploqa qhellichasqa karqanchu, aswanpas ofrendakunapas mana allinman apasqa karqanku. Kayqa runakunaq qespiy simiwan qusqankuta pisiyachiya yachasqa. Paykunaqa chinkachirqanku kallpankuta chaymanta rawray sonqonkutapas, hinaspataq diezmokunata qunaykuta mana munarqankuchu. Señorpa wasinpa qolqewasinkunaqa pisilla hunt’asqa karqanku; takiqkunamanta achkhaqkuna, chaymanta wakinkunapas templo servicopi llamk’aqkuna, mana hayk’aq allin yanapaynin chaskispa, Diospa llank’ananmanta llusqirqanku huk lawpi llamk’anankupaq.” Profetas y Reyes, 670.

Sebna, Judas, hinaspataq pacha tukukuypi kaq Laodiceapi Adventistakunata llapanmi rikuchinku.

Kayta ninmi Sapan Dios, ejercitokunapa Diosnin: Riy, chayay chay qollqe waqaychaqman, Shebnaman, wasi patrunman, hinaspa niy: ¿Imataq kaypi kanki? ¿Pitaq kaypi qanpa? chayrayku kaypi sepulturata qikillaykipaq rumichakurkanki, hanaqpi sepulturata rumichaq hina, hinaspa qaqapi qikillanpaq tiyayta allp’achaq hina. Qhawariy, Señorqa atiyiniyuq apasqawanmi apasunki, hinallataq sut’ita p’ist’usunki. Payqa cheqaqtapuni sinchita muyurichispa hinaspa wikch’uspa pelotaman hina hatun hallp’aman wikch’uykusunki: chaypim wañunki, chaypitaq kanqa hatun kayniykupa carretankuna, señorniykipa wasinpaq p’enqay. Ñoqataq qarqosqayki qanpa puestoykimanta, hinaspa qanpa estadoymantapas

urmachisunki. Isaías 22:15–19.

Imaynatachus norte llaqtapi qhapaq rey Jerusalénman qayllamushan, hinaspa yuyarinapaqmi kanan, chay qayllaykuyqa pisimanta-pisimanta hamuq qayllaykuy kasqanta, Jerusalén llaqtapa runankunataq yachaq kasqanku ima hamunanta. Kaymi reqsichisqa kachkan Isaías qhelqapi iskay chunka kaq capítulo nisqapi, maypichus Asiriapa Tartan sutiyuq kamachiq Ashdodta Egiptopi atipasqa. Paykuna yachaq kashaqku ima hamunanta, chaykamataq Shebnaqa p'unchayninta tukuyta spendisqa sumaq, allichasqa p'ampana wasinta ruwachispa. Arqueólogo runakuna Shebnapa p'ampanan tarirqaku, p'ampana punku patapi qhelqasqa willakuytaqa qechurqaku, kunanmi huk Museo Británico nisqapi kachkan. Mancharinapaq hina, Shebna qechusqa kaptin, Hilkiasha churin Eliakimña Shebnapa kamachikuyninta hap'iqtin, Hilkiasha churin Eliakimqa huk qhapaq reypa sellonta chaskirqan, chaywanmi sutinta oficial qillqakunapi allinta qillqachiyta atirqan. Chay sellopas arqueólogo runakuna tarirqaku, hinaspa Inglaterrapi kikin museollapitaraq kachkan. Shebnaqa museopi kachkan p'ampananwan rikuchisqa, wañuypa unanchanwan; Eliakimtaq, Hilkiasha churin, museopi kachkan kawsaypa sellonpa rikuchikuyninwan.

Shebnaqa, hanaq ch'inqa rey nisqapa willakuyninmanta amonestaciónta mana chaskisqanrayku, Señorpa siminmanta wisq'achisqa karqa, hinaspa Laodiceaman Revelaciónpi amonestaciónpi “wisq'achisqa” nisqaman t'ikrasqa simiqa cheqaqta proyectil hina q'iwiywan q'echuyta nin. Nehemiaswanqa Tobías-ta, imankunatapas hawaman qarqorqa; Shebnataq karu llaktaman rump'u hina sinchita wisch'usqa karqa. Shebnaqa Laodicea Adventistakunanmi, paykunaqa 1989 watapi kichasqa karqa chay profético willakuyta mana chaskinkuchu, hinaspa p'ampaman wakichkakunku—bestiapa señalninman; Eliakimtaq, Hilcíasha churin, Filadelfia Adventismonmi, paykunaqa Diospa sellonta chaskinku.

Chay p'unchaypiqa, ñoqaqa qayasaqmi kamachiyta ruwqay Eliakimta, Hilcíasha churinta. Qanpa p'achaykiwanmi p'achachisqa, chumpiykiwanmi kallpachasaq, kamachiyniykitaq makinmanmi churasqa. Payqa taytanmi kanqa Jerusalén llaqtapi tiyakkuqkunapaq, hinallataq Judá wasipaqqa. Isaías 22:20, 21.

Inti Domingo kamachikuypi, Adventismopi trigowan kikillankuna t'aqakunku, hinaspata atipaq iglesiapa umalliqnin qusqa kachkan Eliakimman, Hilkiasha churinman; chaymanta Señorqa Iglesiata oqarichin huk unancha hinata, kimsa kaq angelpa willakuynin hatun qaparikuymán wiñashaqtin. Ichapas ancha kutikachaspaymi rimarqani “Hilkiasha churin” nisqata yapaspa, Eliakimllata niyman karqan chayqa. Ichaqa taytanwan churinwan kускаqa Eliasha willakuyninpa huk unanchanmi qanchis qhipa plaga-kunamanta ñawpaqta. Eliasha willakuyninqa taytakuna churinakunawan unanchayta llamk'achin, ñawpaq kaqta (tayta) hinaspa qhipa kaqta (churi) rikuchinapaq. Kay profetiku tupanakuyqa iskay chunka iskayniyuq kaq capitulopi qhipa watuchikuykunaman yapakun. Eliakimman, Hilkiasha churinman, qosqa promesaqa kaymi: Señorqa Davidpa wasinpa llavinta umranman churaykunqa.

“Davidpa wasin” nisqaqa taytawan churinpa willakuyninmi, chaytaqa Jesús qhipa rimanakusqanpi hatarikuq judíokunaman rimarisqanpi qhawachirqan. Hinallataqmi chaypi Apocalipsis libruta tukuchin. Davidpa wasinmi huk llaviyuq karqan; sapa imapas mana ruwaq kaptinpas 1844 watapa

octubre killapa 22 punchawninpi chaytaqa hap'iyta atisun, imaraykuchus Escrituraspi kay llaviqmanta rimariq sapanlla chiqaqqa Filadelfia iglesiapa willakuyninpi kashan.

Davidpa wasinpa llavinta hambrompi churasaq; hinapinqa, mana pipas wichq'anqachu; wichq'apinqa, mana pipas kichanqachu. Isaías 22:22.

Filadelfia iglesiapi angelninman qellqay: Kaykunatan nin chay ch'uya kaq, cheqaq kaq, Davidpa llavenniyoq kaq, kicharispas mana pipas wichq'ananchu, wichq'aspa mana pipas kicharinanchu: Ruwasqaykikunatan yachani. Qhawariy, ñawpaqniyki kichasqa punkutan churayki, mana pipas wichq'ayta atinchu; aswanpis pisillata kallpayki kachkan, simiytapas waqaycharqanki, sutiytapas mana ñeq'erqankichu. Qhawariy, Satanaspa sinagoganmanta kaqkunatan, judíokuna kasqankuta nispa mana cheqaqchu kaqkunata, llullakusqankurayku, hamuspa chakiykikunapa ñawpaqninpi qonqorikunanpaq ruwasaq, munakusqaytapas yachanankupa. Muchuykunapi suyay simiyta waqaychasqaykirayku, noqapas waqaychasqayki kay pachapi tiyaqkunata pruebananpaq llapa pachaman hamuq watukuy p'unchawmanta. Qhawariy, utqayllatan hamuni. Charisqaykita sinchita hap'ipay, ama pipas coronaykita qechusunankupa. Atipaqtapa Diosniypa templonpi sayaq columnasman ruwasaq, manataqmi chaymantapas hayk'aqpas llusqinchu. Paypa hawanpitaq Diosniypa sutinta qellqasaq, Diosniypa llaqtanpa sutintapas, musuq Jerusalén sutita, mayqinchus Diosniymanta hanaq pachamanta uraykamun, hinaspataq musuq sutiytapas qellqasaq. Rinriyok kaqqa uyariychun Espiritu iglesiakunaman nisqanta. Apocalipsis 3:7-12.

Eliakimqa rikch'achinmanta huk Filadelfia iglesiapi runata Millerita kuyuypi, ajinamanta rikuchin, paymi ancha Qhuyllur Santo Cheqata kicharin 22 de octubre de 1844 p'unchawpi. Yachaniqa, Cristom kasharqan Hatun Sacerdotenchik, paymi chay dispensional punkuta kicharirqan; ichaqa Cristoqa llaveta churarqan Eliakim Hilkiaspas churinqa rikranman, hinaspan nin: “paymi kicharinqa.” Chayamunñam chay cheqaman, mayqentachus kay qillqaypa qallariyninpi señalasharqani.

Isaiaspis chunka pusaq kutikama tarisunchik “carga” nisqa simita; ichaq qanchis kuti chayqa rikuchin huk imataqmi umru patapi apasqa kasqanta, chunka hukniyuq kutitaq rikuchin wañuy willakuy profeciata. Chay chunka pusaq kutimanta hukninqa, wañuy willakuy profeciata niq simi, chay pachallapi, umru patapi apasqa carga kasqantapas rikuchin.

Riqsishqa qhaway pampap willakuyninqa Jerusalén llaqtapi iskay kastata yupaychaqkunata ruwachiq huk chinkay willakuy-mantaqa. Juicio pa kicharinanpaq reqsichiq profético willakuyqa Tayta Miller rayku willasqa karqan, chaymi ñawpaq angelpa willakuynin karqan; chayqa tukukapun kuraq cheqepa punkun wisqasqa kaptin, aswan santu cheqepa punkun kicharisqa kaptin, 22 de octubre, 1844 watapi. “Qhipi” nisqa, William Millerpa rikranman churakusqa, payman kamachisqa kaspas kay pachaman apananpaq, ñawpaq angelpa willakuyninmi karqan, huk chinkay profecía, chayqa 22 de octubre, 1844 watapi tukukapun kinsa angelpa willakuynin chayamusqanwan.

“Davidpa wasinpa llaviyninta umrankuman churanisqa,” nispa, hinaspataq nin, “Chay p'unchaypi,” “allin sayasqa cheqepi takasqa clavijaqa hurqusqam kanqa, kuchusqam kanqa,

urmasqam kanqa; hinaspa chaymanta warqhusqa kargaqa kuchusqam kanqa.”

Kaypi “qipi” nisqa simiman tikrasqa simiqa huk waqaychasqa willakuyta reqsichiq simim, ichaqa kay waqaychasqa willakuyqa manam Isaiaspa hebreo siminchu, imaynan huk imata rikranpi apanki chayta sut’inchananpaq paykunaq llamk’achisqan simi hina. Waqaychasqa willakuyta sut’inchaq simi hinaqa, chayqa ninmi Hilkiyaspa churin Eliakimpa umalliq llavinta rikranman churapusqa kanan, hinaspa rikranpi kaq qipinqa huk waqaychasqa willakuy kasqanta. ¡Ancha ukhu simikunawan pukllaymi!

Hermana Whiteqa kaynata nin: Bibliaman watasqa huk llavepaqqa.

“Diospa Siminwan kускаqa kanmi huk llave, chaymi kicharin ancha chanin kaj casketata, ñoqanchikpa kusikuyninchikpaq, sonqonchikpa hunt’akunanpaq ima. Sapa k’anchay raymantaqa agradecikusqañam kani. Qhepa p’unchaykunapi, kunan ñoqanchikpaq ancha pakasqa hina kaj experienciakunaqa sut’inchasqa kanqaku. Wak experienciakunataqa ichapas mana hayk’aqpas hunt’asqata entiendenchikchu, kay wañuq kayqa mana wañuq kayman p’achallikunankama.” Manuscript Releases, volumen 17, 261.

Millerpa musquy-nisqan musqhoyninmanta qallariy rimayninkunaqa kaynata nin.

“Musquypiqa rikusqaypi, Diosqa mana rikukuq makinwan huk musphachiyta rurashqa kajunta kachamuwarqan, chunka pulgada jina suni, suqta pulgada tawa k’uchuyuq, ébano kaspimanta rurasqa, perlaswan sumaqta incrustasqa. Chay kajunmanqa huk llave watasqa karqan. Ñuqaqa chayllata llaveyta hap’irqani hinaspa kajunta kicharqani; chaypitaq, admirakuyniywan mancharikuyniywan, tarirqani tukuy laya, tukuy hatun kayniyuq joyaswan hunt’asqata, diamanteswan, ancha chanin rumiswan, qori qullqimanta, qullqi metalmanta monedakunawanpas, tukuy tupu, tukuy chaninniyuq, kajun ukhupi sapa mayninpi sumaqta churakusqa; chayhina churakusqa kaspankutaq, intiwanlla tupachiy atisqa k’anchayta, liphlliytapas kutichirqanku.” Early Writings, 81.

Sueñupi uray qillqasqanpi James Whiteqa llavemanta kayhinator nin.

“‘Watan churisqa llaveqa’ karqan paypa profetakunaq Siminta unanchaymanta ruwasqan ñanmi—qillqasqa simita huk qillqasqa simiwan tupachispa—Bibliata kikinmanta unanchak. Kay llavewanmi Hermano Miller ‘casket’ nisqata kicharqan, ichaqa advenimientomanta hatun cheqat kay pachaman.” James White.

James White kay musquyrqan kay sueñumanta rimarispa, chayhinallataq huk qallariy qillqatas qillqarqan. Ancha importanmi reqsispa yachayqa, Millerqa sueñunta kapurqan hinaspa 1847 watapi rikhurichirqan, Hatun Llakikuy qhepanta, huk iskay wata hina pasasqaña kaptin, maymantaq ñawpaqta hukllachasqa Millerita Adventistakuna ch’iqichisqa karqanku. Millerqa kuyuyumanta t’aqasqa karqan, hinaspa “huch’uy uywakuna” nisqakuna, “maymanpas ch’iqisqa” kasqankurayku, chay llakikuyta hinallataqraq muchuspa karqanku. Millerpa sueñunqa chay kaq situacionmanta rimarqan, hinaspa James White chaymanta willakuyta churarqan, Ellen White-taq chayman tukuy sunquwan allin hina qhawarispam rimarqan. James Whiteqa sueñunpaq huk qallariy qillqata qillqarqan, sueñunta churarqan, chaymantataq wak huch’uy uray qillqakunatapas

yaparqan. Paypa qallariynin, sueñun, hinaspa uray qillqakunanqa kay artikulupa tukukuyninpi kanqa, kay willakuykunaman yaykuya munuqkunapaq.

Isaías iskay chunka iskayniyuqqa Adventismopa qallariyninta hinaspa tukuyninta rikuchi huk uyarikuymi. Iskay historiapiqa karqanmi hinaspa kanqami t’aqakuy, chaymi rikurirqa 1844 watapi octubre killapa iskay chunka iskayniyuq p’unchawpi, chaymantataq yapamanta Domingo kamachikuypi. Iskay pachakunapi t’aqakuymi, qallariypipas tukuypipas, chunka sipaskunamanta yachachikuypa hunt’akuyninmi. Hermana Whiteqa yachachiwanchik mana yuyaysapa sipaskuna Laodicea runakuna kasqanta. Shebnaqa Adventismopa qallariyninpiyas tukuyninpiyas Laodicea Adventistakunata rikuchin. Eliakim, Hilciaspa churin, Filadelfia Adventistakunata rikuchin.

Ichaqa Hilciaspa Adventismopa taytanta hinallataq rikuchin, “Jerusalén llaqtapi tiyaqkunapaq, Judá wasipaqqa tayta kanqa” nisqanrayku. William Miller sutiyuq runataqa sumaq yupaychasqa “Tayta Miller” nispa suticharqanku. Millerpa hombromanman “Davidpa llaven” churakurqan, chayqa Qelqasqa Qhelqakunata yachayman haykunamanta rikuchin, “siki siki patapi.”

Kaxón Biblia kasqanrayku, payqa “Davidpa llave” nisqata llamk’achirqa, profeciakunata sut’inchaypa kamachikuyinkunata sut’ichaspa, chaywan ñawpaq angelpa cheqaqkunata kicharinapaq. Chay kamachikuykuna, (Davidpa llave) hinallataq paypa wañuy willakuynin (carga), mayqinchus Davidpa llawewan entiendesqa karqan, santuario ukhupi “taky hina allin sayasqa cheqepi” watusqa karqan. “Taky”qa 1844 wata, octubre killapa 22 p’unchawnin karqan. “Taky” simiqa tupu, taky utaq estaca ninanmi, mayqinchus huk señal ñanpi rikuchiqa unanchan. Chay “carga”, utaq chay takyapi watusqa wañuy willakuyqa ñawpaq angelpa mensajenmi karqan, hinaspa chay mensajemi 1844 wata, octubre killapa 22 p’unchawpi tukukuqman chayarqa, wañuy willakuy hunt’asqa kasqanrayku, hinaspa hurqusqa, urmachisqa, chaymanta urmarqa. Hurqusqa karqan, imaraykuchus profetizaq wañuy mensajeyqa ña pasasqa pacha rimayman tukusqaña karqan, chayraykutaq takyqa Ancha Santísimo Cheqeman kuyuchisqa kanan karqan, maypichus huknin wañuy carga chay patapi watusqa kanqa.

Millerpa waqlliy willakuynin, ñawpaq rimay kamachikunapi “Davidpa llavinin” nisqawan unanchasqa kasqanman hina entiendisqa, huk klavuta churayman karqan ch’uya chiqampi, taytanpa wasinpa llapan hatun kayninta hap’iq. Chay qillqasqa chiqapi “hatun kay” nisqa simi llasayta nin. Imawatachus wasipa llasayninta hap’in, chayqa wasipa cimientonmi. Millerpa cimientopi ruwasqanmi hap’in kimsañiqin angelpa willakuyninpa yapasqa llapa k’anchayninta, “miray” hinallataq “lluqsiynin” nisqawan unanchasqa. Hinallataq temploq llapa imaymana vasunkunapa llasaynintapas hap’in. Chay cimientotataq churakurqa huk temploqqa, chaypi huk sumaq atiyniyuq tiyanata churanapaq.

Eliakim, Hilciaspa churin, Filadelfiapi iglesiata rikuchin. Eliakim sutin niwancháy Diospa hatarichiqnin, chayrayku Eliakim, Jerusalénpa yayan, William Miller-ta rikuchin, payta Dios llamk’achirqa Diospa akllasqa pactopi llaqtanpa cimientokunata hatarichinampaq. Payqa Hilciaspa churinmi, chay sutita iskay simimanta hamusqa; iskay kaqninga Diosmi, ñawpaq kaqtaq “llamp’u kay” ninmi, rimaypi llamp’u kay hina. Hilciasqa Diospa Siminta utaq Kunkanta rikuchin, churintaq templota hatarichiyta rikuchin.

Adventismopa tukukuyninpiqa huk ñakariy willakuy kachkananmi, chay willakuyqa Apocalipsis chunka tawañiyuqpi kinsa kaq angilmi. Tukukuyninpiqa huk llave kananmi, chayqa Millerpa llavennanwan rikch'achisqa karqan. Kunan p'unchawkunaq "llaven"qa historiapa kutimusuyinpi sayasqa kachkan, aswanpas ñawpaq rimarisqapa kamachikuyñinpi, chaymi Cristo kikinwan rikuchisqa kamachikuyta hap'in, paymi Alpha hinallataq Omega. Millerpa churin kananmi. Chayrayku Millerqa tayta hina tukuspa Hilcíasmi, Señorpa Simi. Millerpa churinta Eliacimmi, sut'in nisqanqa hatarichiq Dios. Tayta Millerqa templota hatarichirqan, Millerpa churintaq riqsichin ima p'unchawchus Laodicea wan Filadelfia t'aqasqa kanku chayta, hinallataq Filadelfia llaqtata huk unancha hina hatarichisqa kasqanta. Huk clavota takyachisqa kananmi, ichaqa mana santo lugarchu, imaynachus Millerpa historiapi karqan hinachu, aswanqa Santísimo Lugarpi. Chay clavo hinallataq llasasqa q'epin chayman warqhusqa kaqpas kinsa kaq angilpa willakuyninpa tukukuyninpi kuchusqa kanqa, imaynachus ñawpaq kaq angilpa willakuyninpa tukukuyninpi karqan hinata. Miguel sayariqtin hinaspa runakunaq probacionnin wisq'akusqanmanta, ñakariy willakuyqa ñawpaq pacha rimayñam kanqa, anchuchisqa, kuchusqa hinaspa urmasqa.

1844 watapi p'asashqan qhepaman t'aqanakuy utaq ch'iqinakuyqa domingo kamachiypi yapamanta kutinqa. Isaías ishkay chunka iskayniyuq qillqaqa huk rikuchiymi, imaynachus chay circunstancias-kuna Laodicea adventistakunata Philadelphia adventistakunamanta t'aqanankuyman pusanku, chay domingo kamachiy sasachakuypi pasaq.

Laodiceapi iglesiapi angelninman qillqay: Kaykunatan nin Amen nisqa, cheqaq hinaspa sutinchaypaq hunt'asqa Testigo, Diospa kamasqan qallariynin: Ruwasqaykikunatan yachani, mana chiri kankichu, mana q'uñi kankichu: munayman karqa chiri kankiman utaq q'uñi kankiman. Chayraykun q'onqaylla kasqaykimanta, mana chiri hinaspa mana q'uñi kasqaykimanta, simiymantam qamta wijch'umusaq. Ichaqa qanmi nini: Qhapaqmi kani, imaykayuqmi kani, manam imapas pisiwachkanchu; ichaqa mana yachankichu llakiypaq, wakcha, waqllikuq, ñawsa, hinaspa q'ala kachkasqaykita. Chayraykun yuyaychayki, ninapi pruebasqa quri noqamanta rantinaykipaq, qhapaq kanaykipaq; yurac p'achatawan, p'achallikuspa q'ala kasqaykipa p'enqaynin ama rikurinanpaq; hinaspa ñawiykikunata hampiwan llusiy, rikunaykipaq. Khuyasqaykunatan ñoqaqa k'ami hinaspa allinta yachachini: chayrayku kallpachakuy, hinaspa wanakuy. Qhawariy, punkupi sayasqañam hinaspa takakachani: pipas vozniyta uyarispa punkuta kicharimuwan chayqa, payman yaykuspa paywan kуска mikhusaq, paypas noqawan. Atipaqmanqa qosaq tiyananpaq noqawan kуска tronoyepi, imaynan noqapas atiparqani hinaspa Yayaypa trononpi paywan kуска tiyaykuni hina. Rinriyuq kaqqa uyariychun Espíritu iglesiakunaman nisqanta. Apocalipsis 3:7–22.

Musquypa rikhuypa James White qallariptin qhepatataqmi musquyninta churan, ura qillqakunañintin. Manam ima sasachakuychu kani James Whitepa Millerpa musquyninman churakusqanpi, chaypas ñoqayku achka kuti rikhurichisqaykuqa musquyninpa huk rikch'aq yuyaychasqanmanta James Whitepa yuyaychasqanman aswan pisillata huknirayaq. James Whitepa hatun qayllaychasqan, imatachus ñoqayku rikhurichisqaykumanta huknirayan, chayqa "jewels" nisqakunata Diospa llaqtanwan tupachisqanmi; ñoqaykutaq yachayku chay jewels nisqakunaqa profético cheqaqkuna kasqanta. Manam ima churanakuychu kan, runaqa iñisqanta rikuchinmi, hinaspa Hatun Llaki qhepaman jewels nisqakunapa ch'eqechakusqanqa Diospa llaqtanpa

ch'eqechakusqanta rikch'achin Domingo kamachiy MANARÁQ hamuptin. Ichaqa kay cheqaqqa hamuq yachaypi qhawasqa kanqa.

Suti qillqasqa qallariynin James Whitemanta William Millerpa Musquyninman

Kay musquynin sut'iqá Advent Herald nisqapi rikhurirqa, iskay watamanta aswan ñawpaq. Chaypim rikarirqani sut'ita qawachisqanta ñuqaykuq ñawpaq kaq iskay kuti hamuqpi yachasqaykuta, hinaspataq Dios kay musquyta qorqa ch'iqichisqa michiq uywakunapa allinninkupa.

“Hatun, manchaytaq Señorpa jatun hinallataq mancharikuypaq punchawnin qayllayamunanpaq señalkunamantaqa, Diosqa musquykunatan churarqa. Qhawariy Joel 2:28–31; Hechos 2:17–20. Musquykunaqa kimsa hinamanta hamuyta atinku; ñawpaqta, ‘achka ruwanakunapa askha kayninmanta.’ Qhawariy Eclesiastés 5:3. Iskayñiqintaq, Satanaspa millay espirituña hapiyninpi hinallataq pantachikuyninpi kaqkunaqa, paypa kallpachasqanrayku musquykunata kapuyta atinku. Qhawariy Deuteronomio 8:1–5; Jeremías 23:25–28; 27:9; 29:8; Zacarías 10:2; Judas 8. Kimsachaq, Diosqa wiñaymanta pacha yachachirqa, kunanpas yachachishallanmi llaqtan runankunata aswanpis ichapas pisi aswanpis musquykunawan, chaykunaqa angelkunapa yanapayninwan hinallataq Espíritu Santopa rurayninwan hamunku. Suyuchasqa cheqaq k'anchaypi sayaqkunaqa yachankunku maypachachus Dios paykunaman musquyta qon; chay hina kaqkunaqa manan llulla musquykunawan pantachisqa kanqankuchu nitaq pantasqa ñanman pusasqachu.”

“Hinaspáy rimayniykunata uyariychis; sichus qankunapurapi huk profeta kanman, noqa YHWH payman rikch'ariykuqmi kani huk visiónpi, paywanpas rimasaq huk sueño.”
Números 12:5.

Jacobqa nirqa: “Señorpa angelninmi musquyniypi rimapayawarqu.” Génesis 31:2. “Hinaspa Diosqa musquypi tutapi hamurqa Laban sirio runaman.” Génesis 31:24. Josépa musquynku kaqkunata ñawiy, Génesis 37:5–9 nisqapi, chaymantataq Egiptopi hunt'akusqankumanta sumaq willakuyta.

“Gabaonpi tutapi Señorqa Salomonman rikurirqa musquypi. 1 Reyes 3:5. Danielpa iskay kaq capitulonpi hatun ancha importante lantiqa musquypi qosqa karqa, chaynallataq tawa uywakunapas, hinaspa hukkunapas, qanchis kaq capitulomanta. Herodes wawa Salvadorta chinkachiyta maskashaqtin, Joseqa musquypi willasqa karqa Egiptoman ayqekunanpaq. Mateo 2:13.”

“Qhepa p'unchaykunapin pasakunqa, nispa Dios, Espírituymantam llaqa runapa hawanman ichamusaq; chaymanta churiykikuna, ususiykikuna willakuykunatam rimarinqaku, wayna qharikikuna rikch'aykunatam rikusqaku, machu runakikuna musquykunatam musqunqaku. Hechos 2:17.”

“Profecía qowayqa, musquykunawan hinaspa rikch'ayninkunawan, kaypiqa Espíritu Santomanta rurayninmi, hinaspa qhepa p'unchaykunapiqa chay llaqtakunata riqsichiq señalta kananpaq hinallataq sut'inchasqa kanqa. Chayqa evangeliomanta iglesiapa huk

qowayninkunamanta hukninmi.

“Hinaspaqa wakinta apostolkunata; wakinta PROFETAKUNATA; wakinta evanhelistakunata; wakinta michiqkunata yachachiqkunatapas; churasqa karqan ch’uya llaqtamasinkunata hunt’asqa kananpaq, ministeriopa llamk’ayninpaq, Cristopa cuerponpa hatarichisqa kananpaq. Efesios 4:11, 12.”

“Diosmi wakinta iglesiapi churaran, ñawpaqta apostolkunata, iskayñiqintaq PROFETAKUNATA, hinaspa hukkunatapas, nispa. 1 Corintios 7:28.

“Ama qispichiychu PROFESIYAKUNATA. 1 Tesalonicenses 5:20. Qhawariypas Hechos 13:1; 21:9; Romanos 12:6; 1 Corintios 14:1, 24, 39. Profetakuna utaq profesiyakunaqa Cristoq iglesianpa hatarichisqanpaqmi kanku; hinaspa Diospa siminmanta mana ima prueba apamuyta atinkuchu, paykunaga evangelistakuna, pastorkuna, yachachiqkunapas tukukunankumanta ñawpaqta tukunanpaq kasqankuta. Ichaqa, nispa kutichiq runaga, ‘Achka llulla rikuykuna, musquykunapas kasqanrayku, mana atinichu kay hina imakunapi iñiyta churayta’, nispa. Chayqa cheqaqmi, Satanásqa llullachinanpaq rikch’ayninta kapun. Payqa sapa kuti llulla profetakunatam karqan, hinaspapas cheqaqtapuni suyayta atinanchik kunanpas, kay qhipa horasninpi llullachiywan atipanakusqanpi, chay hina kasqanta. Pipas chay hina sapanchasqa revelacionkunata mana chaskiqkuna, llulla rikch’ay kasqanrayku, kikillan allin kayninwan aswan huk t’aqllata puriyta atinman, hinaspa ñiqmanpas chayanman: Diosqa manam hayk’aqpas runaman musquypi utaq rikuypi sut’incharqanchu; imaraykuchus chay llulla rikch’ayqa sapa kutim karqan.”

“Sueñokuna hinaspa rikuykunaqa chay medio kan, maynintachus Diosqa runaman pay kikinta rikuchikurqan. Kay mediowantaqmi profetakunaman rimarqan; payqa profecía donniyta churarqan evangelio iglesiapa donkunapurapi, hinaspataq sueñokunata hinaspa rikuykunata huk señalkunawan kуска “QHIPA P’UNCHAYKUNA”-paq señalkunaman yupaycharqan. Amén.

“Ñawpaq rimarisqaykunapi munasqayqa karqan qhelqakuna nisqanman hina hark’aykunata chinkachiy, hinaspa ñawiriqpa yuyayninta wakichiy qhipa hamuqkunapaq.” James White, Brother Miller’s Dream, 1–3.

William Millerpa Iskay Sueñon

“Mosqoypi rikurirqani Diosqa, mana rikuy atipaq makiwan, huk sumaqta ruwasqa kajunta kachamuwaqta, chunka t’iyuyniyuqhina suni, suqta t’iyuyniyuq tawa kuchuyoq, ébano kaspimanta ruwasqa, perlaswan sumaqta churasqa. Chay kajunmanqa huk llave watasqa kasharqan. Ñuqaqa chayllata llaveta hap’irirqani hinaspa kajunta kicharirqani; chaymi admirakuywan mancharisqa tarikurirqani tukuy laya, tukuy sayayniyuq joyakunawan hunt’asqata: diamantes, ancha chanin rumikuna, qori qollqekuna, qullqi monedakuna ima, tukuy rikch’akuyninpi, tukuy chaninninpi, kajun ukhupi sapa mayninpi sumaqta churakusqa; chay hina churakusqankuraykuqa huk k’anchayta, huk llhiphiyta kutichirqanku, intiwanlla tupaq.”

“Yuyarisqani mana ñuqapa ruwanakuyñi kasqanta kay musuq admiraypaq rikuyta sapallay kusikuyta, sunquyqa ancha kusiqa kaptinpas chaypi kaqkunapa llihipiyninrayku, sumaq kayninrayku, chaniyuq kayninraykutaq. Chayrayku churani wasiypi chawpi mesaman, hinaspataq willachirqani llapa munayniyuqkuna hamunankupaq hinaspa qhawarinkupaq kay aswan hatun gloriayuq, lliphiryaq rikuyta, ima rikuyta runaqa kay kawsaypi hayk’aqpas mana rikurqanchu.”

Runakuna yaykumuyta qallarikurqanku, ñawpaqtaqa pisillam kasharqanku, ichaqa aswan-aswanta achka runakuna huñukunaman wiñarqunku. Qallariyninpi kaq cajaman qhawarispankuqa, admirakuspa kusikuywan qapariq kanku. Ichaqa qhawaqkuna yapaykuspa mirayta qallarispaga, llapanikum jewels nisqakunata llawiriyta qallariq kanku, cajamanta hurquspa mesa pataman chinkachispa. Ñuqaga yuyayman churakurqani sapachaqniyuqnin cajatawan jewels nisqakunata hukmanta makiymanta mañawananpaq; chaykunata chinkachiya saqerqayman chayqa, manam hayk’aqpas ñawpaq hina cajapi kikin k’uchunkunaman kutichiya atiymanmanchu; hinaspa yacharqani manam chay yupaychayta haypayta atiymanmanchu, imaraykuchus ancha hatunmi kanman. Chaymanta runakunata mañakuyta qallarikurqani ama chaykunata llamk’aychunchu, ama cajamanta hurquychunchu nispa; ichaqa aswan mañakusqayman hinaqa, aswanraqmi chinkachirqanku; kunanqa wasi ukhupi llapanman chinkachisqankuta rikurqani, pampapi, hinaspa wasi ukhupi llapa mueble nisqa patakunapipas.

Chaymantaqa rikurirqani paykuna cheqaq qori rumi-kunawan qollqekunawan kуска mana yupay atina achka llulla qori rumi-kunata, llulla qollqekunatapas chinkachisqankuta. Paykunaq mana allin ruwayninrayku, mana agradeceq kasqankuraykutaq ancha phiñakurqani, chaymantaq chayrayku k’amiykurqani hinaspa k’amanakuyta rurani; ichaqa aswan k’amiykuptiy, aswanraqmi cheqaq qori rumi-kunawan qollqekunawan kуска chay llulla qori rumi-kunata, llulla qollqekunatapas chinkachirqanku.

Chaymi alma llaqtapiqa phiñakuywan hunt’asqa karqani, hinaspan qallariyni cuerpo kallpawan paykunata cuartomanta qarqoyta; ichaqa hukta qarqoshaykama, kimsataq yaykumuqku, hinaspan apamurqanku hallp’ata, q’upichasqata, aquyta, hinallataq tukuy imaymana q’upañata, chaykama cheqaq joyakunata, diamantekunata, qullqikunatapas llapanta pakarparqanku, chaymi mana rikuy atisqaña karqan. Hinallataq cajonniytapas llikirparqanku, hinaspan chay q’upañakunawan ch’eqerparqanku. Yuyarqani mana pipas llakiyta nitaq phiñakuyniyta qhawananchu. Tukuy sonqoy urmaykusqa, kallpannaqpas tukukuq hina karqani, hinaspan tiyaykukuspá waqarqani.

“Chhaynata waqaychaspa llaqikusaq hatun chinkasqayrayku hinaspa responsabilidáyniyrayku, Dios-ta yuyarirqani, hinallataq sinchi sonqowan mañakurqani yanapayninta kachamunampaq. Chaylla punku kichakurqan, huk qhariq runataq wayk’uman yaykurqan, runakunaqa llapallan lloqsirqanku; paytaq, makimpi allpa pichanawan, ventanakunata kicharirqan, hinaspa qallarín allpata hinaspa q’upata waykumanta pichayta.”

“Payman mañakuyta rurani ama chayta ruwaychu nispa, imaraykuchus wakin ancha chanin kuyayllapa rumi-kullkikuna q’upa ukupi ch’iqirisqa karqan.”

Payqa niwarqan ama manchakunaypaq, payqa paykunata uywananpaqmi karqan.

“Chayqa qhipamanmi, allpatawan q’upata pichaspa, llulla jawq’ikunapas, qollqe hina ruraska qullqikunapas, llapallanmi oqarispas ventanamanta llusqsimurqanku phuyu hinata, wayrañataq apanakurqan. Chay ch’aqwaypi huk ratullata ñawiykuna wichqarqani; kicharimuspataq, q’upaqa llapallan chinkasqaña karqa. Ancha chanin jawq’ikuna, diamantekuna, qoriwan qullqi qullqikunaqa, wasi ukhupi llapanpi achka-achka mast’arasqa sirirqanku.

Chaymantataqmi mesa patapi churarqa huk kajunta, ñawpaqmanta aswan hatunta hinaspa aswan sumaqta; hinaspataq makin hunt’api pallarqa alhajasniykunata, diamantekunata, qullqikunata, hinaspa kajunman wikch’urqa, mana hukllapas qhiparinankama, ichaqa wakin diamantekunaqa mana alfilerpa puntanmantapas aswan hatunchu karqanku.

Hinaspan waqyawarqan ñuqaman “hamuy hinaspa qhaway” nispas.

“Cajón ukuman qhawarirqani, ichaqa ñawiykunaqa chay rikuywan llihipisqa qheparirqanku. Ñawpaq k’anchayninkumanta chunka kuti aswan hatun gloriawanmi lliphirqanku. Yuyarirqani aqopipas mana allinkunapa chakinkuwan ch’eqechisqa, hallp’api urmachisqa, sarusqa kaptinku ch’uyanchasqa kasqankuta. Cajón ukupi sumaqa allinchasqa kachkarqanku, sapaqnin sapaqninmi cheqanpi kachkarqa, mana ima rikuy atisqa nanayniyuqchu chay runaqa ukuman wijch’uykusqanmantapas. Ancha kusikuywanmi qapariqani, hinaspa chay qapariyniytaqmi rikch’arichiwan.” Early Writings, 81–83.

James Whiteqpa chakillqankuna

“‘kaxa’ nisqaqa uyarichin Bibliamanta hatun chiqaqkunata, Señorniyku Jesucristoq isqay kaq hamuyninmanta, chaykunatan hermano Millerman qoykurqan kay pachapi runakunaman willakunapaq.

“‘Chakana watasqa’ nisqaqa karqan profétic Simi qhelqakunata imayna hamut’asqanman hina—Qhelqa qhelqawan tupachispa—Biblia kikinpa rimarisqanmantapuni hamut’achiqnin. Kay chakanawanmi Hermano Miller ‘cajata’ kicharqan, utaq adventomanta hatun cheqaq kay pachaman.”

“‘Runakuna yaykuyta qallariqku, ñawpaqtaqa asllam karqaku, ichaqa astawan yapakuspa achka runaman tukurqaku.’ Advento yachachiyqa ñawpaqta wawqi Millerwan, hinallataq huk aslla wakinkunawan willakusqankumanta, ancha pisillam imatapas rurarqu, chaymantaqa ancha pisilla runakunallam chaywan rikcharichisqa karqaku; ichaqa 1840 watamanta 1844 watakama, maypipas chay willakusqa kaptin, llapa llaqtam astawan hatun sonqowan rikcharisqa karqan.

“‘Tukuy laya quri rumi, diyamanti, hukkunapas’, ‘tukuy rikch’aq hatunchaqkunapi’ kasqankumanta, chay ‘caxaman hina waqaychasqa ukhupi, sapankankupaq chiqninpi sumaqta churakusqa’ nisqaqa Diospa wawankunatan rikuchin, [Malachi 3:17,] llapa iglesiakunamanta, hinallataq kawsaypa yaqha llapa imayna kayninmanta, mayqin runakuna advento iñiyman chaskirqanku, hinaspataq rikusqa karqanku chay sapa kasqankumanta mana manchakuspa sinch’ita sayasqankuta, cheqaq kaypa santu causanrayku. Kay ordenpi purispa, sapankanku

kikin ruwananman uyarispa, Diospa ñawpaqenpi llamp'u sonqowan purisqankupi, 'achkha k'anchayta hinallataq hatun yupaychayta kutichirqanku' kay pachaman; chayqa apóstolkunapa p'unchayninkunapi iglesiaqa ima kasqanwanlla tupaq karqa. Willakuyqa, [Revelación 14:6, 7] wayrapa riphankunapi hina purirqa, hinaspataq waqyakuq simi, 'Hamuychis, llapa imapas kunanqa wakichisqanñan kachkan,' [Lucas 14:17.] kallpawan hinallataq allin rurayninwan mast'arikurqa."

"Pawraq angel [Apocalipsis 14:6, 7.] wiñay allin willakuyta ñawpaqta willayta qallarispas, 'Diosta manchakuychik, payta hatunchaychik; paypa juicio pacha chayamunña,' nisqanta, achkakuna kusikuywan qaparirqanku Jesuspa hamuyninta qhawarispa, hinallataq kutichisqa kasqanta qhawarispa; chay qhepamanmi sayaykuspa, asikuspataq, manaraq unay kusichisqan cheqaq kayta p'enqachirqanku. Paykunan joyakunata llaquichirqanku, ch'iqichirqankutaq. Kaymi pusamuwanichik 1844 watapa qhispi pacha tukukuyninman, maypachachus ch'iqichisqa pacha qallarikurqan. Kayta allinta reparaychik: ñawpaqta 'kusikuywan qaparirqan' nisqa runakunallam joyakunata llaquichirqanku, ch'iqichirqankutaq. Manataq pipas 1844 watamanta kayman hina allinta michikunata ch'iqichirqanchu, pantasqataq purichirqanchu, chay ñawpaqta cheqaq kayta willaqkuna, chaypi kusikuqkuna hina; ichaqa qhepamanqa Diospa rurayninta ñak'arichispa, ñawpaq adventista experiencia nisqaykupi profeciapa hunt'akusqantaqa ñak'arichirqanku."

"Wawqi Millerpa willakuynin, chawpi tuta qapariymanta qhipaman achka killakunapi, qanchis kaq killapi, 1844 watapi, kayhinam karqa: punku wisq'asqa kasqanta, hamuqy kutimuy kuyuyqa profeciapa hunt'asqan kasqanta, hinaspa pacha willakuyta yachachisqayku allin kasqanta. Chaymantataq payqa wawqinkunata, Advent Herald nisqa qillqawan, takyasqa hap'ipakuyta, pacienciawan suyayta, ama hukninchikmanta hukninchikman phiñakuyta mañakurqa; hinaspa Diosqa pisi tiempollapi paykunata chaninchanqa pacha willakuyta yachachisqankumanta. Chayhinapin payqa joyakunapaq ruwakurqa, chaykunamanta 'responsabilidad'ninta sientenakuspa, hinaspa chayqa 'manchay hatun' kananmanta."

"Cheqaqa allin rumi-kunata, qollqe-manta llullakuq qolqetaqmi, cheqaqkuna chawpipi chinkachisqa karqan, sut'inmi qawachin mana cheqaq kutiriqkunata, icha 'waj llaqta wawakunata,' [Oseas 5:7.] 1844 watapi punku wichq'asqa kasqanmantapacha.

"Ñawpaq caxamanta aswan jatun, aswan sumaq iskay kaq 'caxa', maypichus ch'iqichisqa 'joyakuna', 'diamantekuna', hinaspa 'qullqikuna' huñusqasqa karqan, chayqa kawsaq kunan p'unchaw chiqap yachachiypa hatun chakranmi, maymanchus ch'iqisqa rebaño huñusqa kanqa, 144,000 runakuna hina, llapankupas kawsaq Diospa sellonwan kaspas. Mana hukpas chay ancha chanin diamantekuna tutapi saquesqa kanqachu. Wakinkunaqa 'huk tupuq pinapa puntanmanta mana aswan hatun' kaptinkupas, mana qhawarisqa saquesqachu kanqaku, mana hawapi saquesqachu kay p'unchawpi Dios joyankunata huñuqtin. [Malaquías 3:16–18.] Payqa angelninkunata kachamuyta atin, utqayllata llusichinankupaq, imaynan Lotta Sodoma llaqtamanta llusichirqan hinata. 'Señorqa kay pachapi huk pisi llamk'ayta ruwanqa.' 'Payqa chiqap kaypi pisiyachispa tukuchanqa.' Qhaway Romanos 9:28."

"Allpa hinaspa q'illukuna, aqu hina llapa ima q'upa-q'upa,' nisqaqa, 1844 watapa qhipa pawqar killamanta pacha iskay kaq hamuqta suyay iñiqkunapurapi yaykusqa imaymana askha

pantaykunata sut'inchan. Kaypi wakinllanta qhawarisaq.”

“1. Wakinqa “micheqkuna”manta wakinkunaqa, Chawpi Tuta qapariy qusqa qhepallamanta mana allin hatunchakuspa hap'iq sayariyta, qanchis kaq killapa kuyuyta qatipaq Espíritu Santopa chaninnaq llamp'u chulluy atiyninga mesmerismo nisqa kallpasqa kasqanta nirqanku. George Storrsqa ñawpaq kaqkunamanta hukmi kay sayariyta hap'irqa. Qhawariy qelqasqankunata 1844 watapa qhipa partinpi, chay pacha Nueva York llaqtapi llusichisqa Midnight Cry nisqapi. J. V. Himesqa, 1845 watapa pawqar killapi Albany Conferenciapi, nirqa qanchis kaq killapa kuyuyqa qanchis chakita ukunman chayasqa mesmerismota paqarichisqanta. Kaytaqa willawanku chaypi kaq, hinaspa chay rimayta uyariq runam. Hukkunapas, qanchis kaq killapa qapariypi kallpawan ruwaspa, qhepanmanta chay kuyuyta Supaypa ruraynin kasqanta sut'incharqanku. Cristopa hinallataq Espíritu Santopa ruwasqanta Supayman tupachiyqa, Qespichiqninchikpa p'unchawninkunapiqa Diosta phiñachiq rimaymi karqa, kunanpas chayllataqmi.”

“2. Aska pacha chiqaqmanta achka yuyaymanakuykuna. 2300 p'unchawkuna 1844 watapi tukukuptinmanta, achka pachaqmi churasqa karqa, imaymana runakuna paykunapa tukukuyninpaq. Chayta ruwaspaqa, ‘señalnisqakunata’ anchuchirqanku, hinaspaq llaqa advento kuyuy patapi tutayaytawan iskayrayayta qispichirqanku.

“3. Espiritualismo, llaqa llulla yuyaykunanwan, mana tupu atikuykunanwanpas. Kay Supaypa sallqankay, manchay wañuy ruwayta hunt'asqa, allin hinam rikuchisqa kachkan ‘quruchakuna,’ hina ‘imaymana q'upa q'upakuna’ nisqawan. Achkha runakuna, espiritualismopa venenninta upyaspa, ñawpaq advento experienciaykupaq cheqaq kayninta chaskirqanku; kay raykum achkha runakuna yuyayman churakusqaku espiritualismoqa chay natural rurun kasqanta, Diospa hatun advento kuyuykunata 1843 watapi hinaspa 1844 watapi pusasqanman iñisqanmanta. Pedroqa, chaykunamanta rimarispas, pikunachus ‘wañuchiq qhawasqa pantay yachachikunata apamunqaku, rantisqa Apuyninkutapas ñiqakuspa,’ nin: ‘PAYKUNARAYKUM CHEQAQ KAYPA ÑANNIN MILLAYTA RIMASQA KANQA.’”

“4. S. S. Snow, ‘Profeta Elías’ nisqaman tukuspa willakukuq” Kay qhariqa, mana riqsisqa hina, sallqa hinaspa mana allin puriyinpi, kay wañuy llank'aypipas ruwanan ruwasqanta ruwarqa, hinaspa puriyninga achka chiqaq sunqkunapa yuyayninpi suyakuq santoqkunapa cheqaq sayayninta mana allin qhawasqa kananman apayta munasqanman hinan karqa.

Kay pantasqakunapaq llaqa pantaykunamanqa achkatawanraqmi yapanayman karqa, hina: Apocalipsis 20:4, 7 nisqapi “waranqa watakuna” ñawpaq pachapi kasqanmanta, Apocalipsis 7:4; 14:1 nisqapi 144,000 nisqamanta, Cristopa kawsarimusqa qhipa p'ampakunamanta “hatarispanku llusimuqkuna”manta, mana llank'anapaq yachachikuymanta, wawakunapa chinkachisqa kayninmanta yachachikuymanta, hukkunamantawan hukkunamantawan.

Kay pantasqaña pantaykunaqa ancha llank'asqa mast'arikuspa, suyasqa uywakunaman ch'allakusqa karqa, chaymi Hermano Miller musqhoyta chaskisqa p'unchawpi cheq ñiqi quri rumikunaqa “rikuyanta qarqusqaña” karqa, hinaspa profeta siminkunaqa kayman hina tupaq karqa—“Hinaspa taripakuyqa qhepaman kutiripun, chanin kaypas karumanta sayan,” hukninpas hukninpas. Qhawariy Isaías 59:14. Chay pachapiqa manam huk adventista qillqasqa

periyodikupas kay allpapi karqanchu, kunan pacha cheqaq yachachiyta hark'arispas sayayta munaspa. The Day-Dawn sutiyuqmi qhepa kaq karqan uchuy uywakunap cheqaq sayayninta amachaq; ichaqa chayqa wañupurqanmi achka killakunata ñawpaqta, Señorqa kay musqhoyta Hermano Miller-man qusqanman hina; hinaspa qhepa wañuy tinkuyninpi sayk'usqa, sonqonpi llakichisqa santoskunata 1877 wataman rikuchirqan, chayqa chay p'unchawmanta kimsa chunka wata qhepapi kaspas, tukuynin qispichikuyninkup pacha kasqanta nispas. ¡Ay! ¡Ay! Mana musphaparaychu, Hermano Millerqa musqhoyninpi “tiyaykukuspa waqarqan” kay llakiy hina kaq imakunamanta.

“Wawqi Millerqa wañuypi ñawinkunata wisqarqan, 1849 watapi, diciembre killapa 22 p'unchawninpi; chaymi hunt'arqan musquyninpi kay simikunata: ‘Qhapaq llank'ay ukupi huk ratulla ñawiykunata wisqarqani.’ Kay musphay-hina sumaq hunt'akuyqa ancha sut'inmi, mana pipas mana rikuyta atinmanchu.”

“Qullqi cajaqa, kaypi rikuchisqan hina chunka sipaskunapa ricch'ayninpi [Mateo 25:1–11], hermano Miller runaqa kay pachaman willakusqan hamuq punchawpa chiqaq yachachiyta unancharin. Ñawpaqtaqa, pacha, 1843; iskayñiqintaqa, suyasqa pacha; kimsayñiqintaqa, chawpi tuta qapariy, qanchis kaq killapi, 1844 watapi; tawañiqintaqa, wichq'asqa punku. Mana pipas, 1843 watamanta pacha iskay kaq hamuyqa qelqakunata ñawirispasqa, hermano Miller advento historiapi kay tawa hatun yuyaykunata hark'arqanmanchu. Kay tinkusqa chiqaq yachachiy sistema utaq “qillqi caja”qa llikisqa, ch'iqichisqa, hinaspa q'upa ukhupi wisch'usqa karqan kikinkupa experienciankuta ñeq'esqankurayku, hinaspa hermano Millerwan kuskasqa mana manchakuspa kay pachaman willakusqanku chiqaq yachachiykunata ñeq'esqankurayku.”

Iglesiaqa chaymantaqa ch'uya kanqa, hinaspa “Diospa tronu ñawpaqpi mana huchayoq,” llapan pantasqankuta, p'akiykuna, huchankunata willakusqankumanta, hinaspa Cristo pa yawarninwan mayllakusqa, chinkachisqa kaptinkumanta, paykunasqa mana “qhelliyoq, ni q'uqruyoq, nitaq ima hina kaqpas” kanqachu. Chaymantaqa “ñawpaq hatun k'anchayninkumanta chunka kuti aswan hatun k'anchaywan” llipinqaku. JAMES WHITE Oswego, Mayo, 1850.